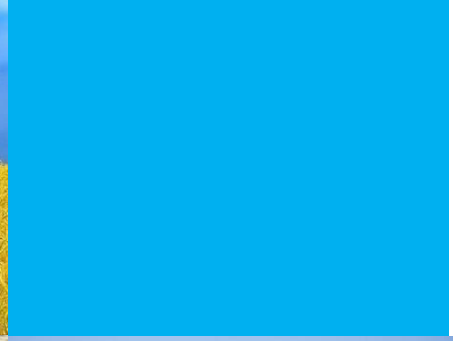

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ТА КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2025 РІК

Зміст Програми соціально-економічного та культурного розвитку Одеської області на 2025 рік

ВСТУП	3
1. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ	4
ЦІЛІ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	47
2. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ	47
3. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	47
3.1. Промисловість	47
3.2. Розвиток підприємництва	49
3.3. Агропромисловий комплекс.....	49
3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс	51
3.5. Дорожньо-транспортне господарство	52
3.6. Будівництво та житлова політика.....	53
4. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ.....	53
4.1. Реформування відносин власності.....	53
4.2. Управління об'єктами комунальної власності.....	54
4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг.....	54
5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА.....	55
6. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	56
7. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ.....	56
8. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО.....	57
9. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА	58
9.1. Розвиток ринку праці та створення робочих місць	58
9.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати.....	59
9.3. Соціальне забезпечення	60
9.4. Підтримка внутрішньо переміщених осіб	60
10. ГУМАНІТАРНА СФЕРА	60
10.1. Охорона здоров'я	60
10.2. Освіта.....	61
10.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді.....	63
10.4. Культура	64
10.5. Фізична культура і спорт.....	64
10.6. Туристично-рекреаційна галузь	65
10.7. Розвиток громадянського суспільства	66
11. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	67
12. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2025 РІК	69
13. ПЕРЕЛІК ЧИННИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ, РЕАЛІЗАЦІЯ ЯКИХ ЗДІЙСНЮВАЛАСЬ У 2024 РОЦІ.....	70

ВСТУП

Програма соціально-економічного та культурного розвитку області на 2025 рік (далі – Програма) розроблена Департаментом економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації спільно з її структурними підрозділами та у взаємодії з територіальними органами центральних органів виконавчої влади на виконання Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», постанов Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного та соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації і державного бюджету», від 28.06.2024 № 780 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2025–2027 роки» та відповідно до пріоритетів, визначених у стратегічних документах Уряду та основних напрямів розвитку, визначених у Національній економічній стратегії на період до 2030 року, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року.

Програму розроблено з метою висвітлення єдиної політики розвитку регіону, реалізації пріоритетів, які б забезпечили зростання добробуту і підвищення якості життя населення за рахунок забезпечення позитивних структурних зрушень в економіці, підвищення її конкурентоспроможності, як основи для збалансованого зростання стандартів та показників економічного розвитку.

Передбачається, що основна робота органів влади регіону, враховуючи виклики сьогодення, буде і надалі спрямовуватися на максимальну мобілізацію ресурсів з метою забезпечення стабільної роботи економіки в умовах воєнного (післявоєнного) періоду, у тому числі за рахунок реалізації комплексу заходів: створення нових робочих місць через підтримку бізнесу; стимулювання залучення інвестицій; створення для мешканців регіону безпечних умов для життя; відновлення зруйнованої та пошкодженої виробничої, соціальної, інфраструктури та екосистем; подальший розвиток системи надання якісних та доступних освітніх, медичних, соціальних послуг, у тому числі внутрішньо переміщеним особам; сприяння соціальній адаптації захисників та захисниць України, що повертаються з війни; подальшої модернізації об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної сфери.

Фінансування пріоритетних напрямів, у тому числі через місцеві цільові програми, здійснюватиметься з урахуванням проведення першочергових робіт з відновлення зруйнованої та пошкодженої інфраструктури в усіх галузях економіки, можливостей відповідних місцевих бюджетів, а також виділених фінансових ресурсів державного бюджету, приватних інвестицій, кредитних ресурсів, технічної допомоги міжнародних організацій та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Враховуючи відсутність більшості статистичних показників внаслідок припинення оприлюднення статистичної інформації через дію Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», Програма базується на аналізі певного кола наявних показників соціально-економічного розвитку області за 2022–2023 роки та на основі оперативних даних за 2024 рік.

1. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

Фінанси

За 9 місяців 2024 року до зведеного бюджету області надійшло податків та зборів 82 035,2 млн грн, виконання плану 116,1 % (+11 379,1 млн грн), темп росту до відповідного періоду 2023 року склав 143,6 % або зростання на 24 924,7 млн грн, у тому числі:

✓ до державного бюджету надійшло 62 154,7 млн грн, виконання плану 120,2 % (+10 457,1 млн грн), темп росту 152,5 % або зростання на 21 409,6 млн грн;

Найбільше збільшення надходжень відбулось з: ПДВ із вироблених та ввезених в Україну товарів у сумі 10,2 млрд грн, податку на прибуток підприємств у сумі 3,1 млрд грн. Найбільші обсяги додаткових надходжень забезпечили: ДП «МТП Чорноморськ», ДП «МТП «Південний», ТОВ «М.В. КАРГО», ТОВ «ДП ВОРЛД ТІС ПІВДЕННИЙ», ТОВ «Бруклін-Київ», ПДФО з військовослужбовців у сумі 5,5 млн грн.

✓ до місцевих бюджетів надійшло 19 880,5 млн грн, виконання плану 104,9 %, (+ 922,0 млн грн), темп росту 121,5 % або зростання на 3 515,1 млн грн, у т.ч.:

– загальний фонд – 19 704,7 млн грн, виконання 104,7 % (+890,0 млн грн);

– спеціальний фонд – 175,9 млн грн, виконання 122,3 % або (+32,1 млн грн).

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 53,0 % місцевих бюджетів, та плата за землю – 13,7 %, які за 9 місяців 2024 рік склали:

– ПДФО – 10 449,1 млн грн, виконання плану 104,1 % (+416,2 млн грн), темп росту 123,1 % або зростання на 1 958,1 млн грн;

– плата за землю – 2 692,7 млн грн, виконання плану 103,6 % (+92,7 млн грн), темп росту 108,8 % або зростання на 216,7 млн грн.

Перевиконання доходів місцевих бюджетів склалося також за рахунок додаткових надходжень з: єдиного податку – 73,6 млн грн, акцизного податку з роздрібною торгівлю підакцизними товарами та пальним – 80,1 млн грн, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 61,0 млн грн.

За 9 місяців 2024 року із 99 місцевих бюджетів виконання планових показників забезпечено по 91 бюджету (91,9 % загальної кількості) з обсягом перевиконання 937,4 млн грн, не виконано 8 бюджетів (8,1 % загальної кількості) на суму 15,4 млн грн.

До обласного бюджету за 9 місяців 2024 року (без трансфертів та власних надходжень бюджетних установ) надійшло 2 777,2 млн грн, виконання плану 103,7 % (+99,5 млн грн). До відповідного періоду 2023 року забезпечено зростання надходжень на 709,5 млн грн з темпом росту 134,3 %.

До загального фонду надійшло 2 759,6 млн грн, виконання плану 103,6 % (+95,3 млн грн). До 2023 року зростання надходжень на 708,4 млн грн з темпом росту 134,5 %.

До спеціального фонду надійшло 17,5 млн грн, виконання плану 131,5 % (+4,2 млн грн). До 2023 року зростання надходжень на 1,1 млн грн з темпом росту 106,5 %.

До 7 районних бюджетів за 9 місяців 2024 року (без трансфертів) надійшло 0,2 млн грн, виконання плану 98,6 % (-0,003 млн грн). До 2023 року зменшення надходжень на 0,17 млн грн з темпом росту 51,8 %.

До бюджетів ТГ за 9 місяців 2024 року (без трансфертів) надійшло 17 103,2 млн грн, виконання плану 105,1 % (+822,5 млн грн). До 9 місяців 2023 року зростання надходжень на 2 805,8 млн грн з темпом росту 119,6 %.

До загального фонду надійшло 16 944,9 млн грн, виконання плану 104,9 % (+794,6 млн грн). До 2023 року зростання надходжень на 2 748,8 млн грн з темпом росту 119,4 %.

До спеціального фонду надійшло 158,3 млн грн, виконання плану 121,4 % (+27,9 млн грн). До 2023 року зменшення надходжень на 57,0 млн грн з темпом росту 156,3 %.

Видатки місцевих бюджетів по області за 9 місяців 2024 року складають 24 395,7 млн грн (річний план – 43 198,1 млн грн, виконання 56,5 %).

Довідково: за 2023 рік – 37,6 млрд. грн, за 2022 рік – 34,2 млрд грн, за 2021 рік – 34,3 млрд грн, за 2020 рік – 28,4 млрд грн.

– загальний фонд – 20 185,4 млн грн (річний план – 32 287,2 млн грн, виконання 74,7 %);

– спеціальний фонд – 4 210,3 млн грн (річний план – 10 910,0 млн грн, виконання 25,3 %).

На захищені статті видатків направлено 14 690,2 млн грн або 62,5 %, у тому числі: на заробітну плату – 12 337,2 млн грн, енергоносії – 1 022,0 млн грн, медикаменти та харчування – 508,6 млн грн, соціальне забезпечення – 811,0 млн грн. Захищені видатки виплачені в повному обсязі, заборгованість відсутня.

Обсяг капітальних видатків за 9 місяців 2024 року – 3 652,4 млн грн.

Довідково: за 2023 рік – 8,7 млрд грн, за 2022 рік – 2,1 млрд грн, за 2021 рік – 8,1 млрд грн, за 2020 рік – 6,7 млрд грн.

Із передбачених на 2024 рік субвенцій з державного бюджету на суму 10 583,4 млн грн надійшло фінансування в обсязі 7 478,5 млн грн або 70,7 % річного обсягу.

Додаткова дотація на фінансування переданих видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я надійшла в обсязі 132,0 млн грн (75,0 % річного обсягу).

Промисловість

Незважаючи на війну, процеси відновлення економіки, які розпочалися через декілька місяців після початку війни, успішно тривають. Так, якщо на початку війти та навіть у середині 2022 року підприємствам було складно робити будь-які прогнози у стабільності та подальшого функціонування через втрачені ланцюжки поставок товарів та складових для їх виготовлення, то на тепер відслідковуються позитивні тенденції щодо ефективної їхньої діяльності.

Про це, зокрема, свідчать наявні дані щодо виробництва промислової продукції – у 2023 році та у першому півріччі 2024 року індекс промислової продукції позитивний. Наразі оприлюднення показника не відбувається відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

Позитивні результати відслідковуються на переробних підприємствах, особливо з виробництва харчових продуктів; готових металевих виробів; гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції.

З початку 2024 року наростили обсяги виробництва підприємства з виготовлення олії, вина, деяких молочних та макаронних виробів, джему, печива, овочів та фруктів консервованих, яблучного соку, жіночого верхнього одягу,

плит, черепиці, блоків, цегли, збірних елементів конструкцій з цементу, бетону або штучного каменю для будівництва.

За період з 01.01.2024 до 01.10.2024 знизились обсяги з виробництва яловичини, борошна, хліба, томатної пасти, томатного соку та сумішей соків.

Водночас розглядаються перспективи для розвитку промисловості Одеської області. Одним із перспективних напрямів є розвиток переробної промисловості, оскільки необхідно створювати продукцію з доданою вартістю. Це стосується у першу чергу підприємств з виробництва продовольчих товарів.

Також пріоритетом є розвиток овочівництва та садівництва для створення та ефективного функціонування переробних плодово-овочевих підприємств. Для цього в регіоні є родючі землі, однак необхідно реконструювати та модернізувати меліоративні зрошувальні системи.

Перемогти у війні буде важко без функціонування бізнесу, який дозволяє українцям забезпечувати себе та підтримувати Збройні сили. При надходженні звернень від приватних та державних підприємств щодо проблемних питань функціонування обласною військовою адміністрацією надається всебічне сприяння в їх вирішенні незалежно від форм власності.

Обласною державною (військовою) адміністрацією відстежуються показники промислового виробництва та в межах компетенції вживаються заходи щодо забезпечення функціонування промислових підприємств регіону в умовах воєнного стану.

Одними з проблемних питань для бізнесу є наявність кваліфікованих кадрів та процес бронювання.

Під час прийому на роботу співробітників підприємств, визнаних критично важливими для функціонування економіки, існує високий ризик мобілізації нового, ще не заброньованого, співробітника на етапі здійснення звірки облікових даних в ТЦК та СП. У підприємства часто відсутній час для здійснення такого бронювання.

Щоб уникнути цього необхідно передбачити механізм унеможливлення мобілізації новоприйнятих співробітників критично-важливих підприємств на етапі «прийняття на роботу – звірка облікових даних – бронювання».

Тому підприємцями Одещини акцентовано увагу на необхідності створення процедури «Тимчасове бронювання» (наприклад, як додаткова норма до Постанови КМУ № 76). При працевлаштуванні на підприємство, яке визнано критично важливим, для функціонування економіки та забезпечення життєдіяльності населення в особливий період (або при переході працівника у статус військовозобов'язаного, завершені терміну відстрочки, тощо) та наявності вільної квоти бронювання розглянути можливість постановки на облік військовозобов'язаного із короткочасним бронюванням на період випробувального терміну та для подальшого бронювання.

Обласна державна (військова) адміністрація ініціювала пропозиції бізнесу перед Міністерством оборони України та Міністерством економіки України.

В Одеській області діють п'ять індустріальних парків, на території яких передбачено розвиток різних видів діяльності, зокрема: переробної промисловості та виробництва харчових продуктів, легкої промисловості, машинобудування, транспортно-логістичної діяльності, розвиток альтернативних джерел енергії.

На різних стадіях створення перебуває ще чотири індустріальні парки, які були ініційовані територіальними громадами області, зокрема Одеською міською радою («Одеський інноваційний парк», ІІ «Куліндорово»), Визирською сільською (ІІ «Визир») та Суворівською селищною (Агротехнопарк «Буджак») радами.

З метою активізації діяльності щодо облаштування індустріальних парків у липні 2024 року було проведено робочу зустріч з ініціаторами та керівниками керуючих компаній індустріальних парків під головуванням голови обласної державної (військової) адміністрації. За підсумками зустрічі обласна державна (військова) адміністрація звернулася до Прем'єр-міністра України з проханням передбачити у 2025 році кошти в рамках бюджетної програми «Державне стимулювання створення індустріальних парків» для облаштування та/або забезпечення будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури індустріальних парків Одещини.

Актуальні питання розвитку індустріальних парків розглядалися в рамках Міжвідомчої наради щодо створення та функціонування індустріальних парків в Одеській області, яка відбулася у жовтні 2024 року у м. Одеса за участі народних депутатів – членів комітетів Верховної Ради України з питань економічного розвитку, аграрної та земельної політики, фінансів, податкової та митної політики, а також керівництва обласної державної (військової) адміністрації, представників індустріальних парків та енерго-газо- і водопостачальних компаній. До участі у заході долучилися голови районних державних (військових) адміністрацій та голови територіальних громад області.

Розвиток підприємництва та регуляторна політика

Всього на обліку в ГУ ДПС України в Одеській області на 01.10.2024 перебувало 249,0 тис. платників податків, у тому числі 103,6 тис. юридичних осіб та 145,4 тис. фізичних осіб-підприємців.

На 01.10.2024 в області здійснювали діяльність (сплачували податки) 122,9 тис. суб'єктів малого та середнього підприємництва:

- фізичних осіб-підприємців – 97,3 тис. (79,2 %);
- малих підприємств – 24,9 тис. (20,3 %);
- середніх підприємств – 667 (0,5 %).

Найбільше суб'єктів малого та середнього підприємництва здійснюють діяльність у сфері оптової та роздрібною торгівлі (38,2 %), інформації та телекомунікацій (12,0 %), професійної, наукової та технічної діяльності (6,9 %), операцій з нерухомим майном (6,5 %), транспорту (6,1%), сільського господарства (4,7 %), промисловості (4,4 %), готельно-ресторанного господарства (3,5 %), адміністративного, допоміжного обслуговування (3,2 %), будівництва (2,8 %).

Абсолютний приріст з 01.01.2024 до 01.10.2024 новостворених юридичних осіб склав: + 956 од., фізичних осіб-підприємців: + 4 362 од.

За січень-вересень 2024 року від суб'єктів малого та середнього підприємництва у вигляді податків та обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів надійшло 19 794,5 млн грн (+35,5 % до відповідного періоду попереднього року), що становить 34,7 % загальної суми податкових надходжень (без урахування митних платежів) до:

– державного бюджету – 10 531,8 млн грн (+52,6 % до відповідного періоду попереднього року);

– місцевого бюджету – 9 262,7 млн грн (+20,2 % до відповідного періоду попереднього року та складає 46,6 % загальної суми надходжень до місцевого бюджету).

Доступні кредити. Відповідно до порядків, затверджених постановою КМУ від 24.01.2020 № 28, урядом реалізуються державні програми «Доступні кредити 5-7-9 %» (далі – Програма 5-7-9), «Доступна іпотека 7 %» та «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9 %».

За Програмою 5-7-9 продовжується активне фінансування інвестиційних проєктів та поповнення обігових коштів, завдяки чому бізнес регіону працює та розвивається. З початку дії програми (на 01.10.2024) кількість укладених кредитних договорів склала понад 5,9 тис. шт. на суму 22,4 млрд грн. Частка у загальному портфелі становить 6,7 % – 4 місце серед регіонів країни.

Обласна державна (військова) адміністрація долучається до фінансової підтримки бізнесу, шляхом реалізації Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021–2024 роки.

Реалізація заходів Програми спрямована на започаткування нових і розвиток наявних малих та середніх підприємств, збільшення кількості робочих місць, зростання питомої ваги малого та середнього бізнесу у загальному обсязі реалізованої продукції, робіт і послуг області, поліпшення бізнес-клімату в регіоні.

Підтримка суб'єктам підприємницької діяльності надається шляхом:

1) компенсації частини відсоткової ставки за кредитами, отриманими на розвиток бізнесу: частка відсоткової ставки, яка компенсується суб'єктам господарської діяльності з обласного бюджету за банківськими кредитами, становить:

– за кредитами у національній валюті – до 50 % річної відсоткової ставки, але не більше 10 нарахованих відсотків річних;

– за кредитами, наданими уповноваженими банками в рамках державної програми «Доступні кредити 5-7-9 %» на реалізацію інвестиційних цілей - до рівня 0 % річних, але не більше 9 % річних.

Гранична сума щомісячної компенсації за відсотковою ставкою – 70,0 тис. грн за одним кредитним договором.

2) компенсації витрат за участь у закордонних виставкових заходах – не більше 100 тис. грн;

3) компенсації витрат підприємств, які зазнали руйнувань та пошкоджень внаслідок збройної агресії РФ, на проведення незалежної оцінки збитків або судової експертизи (експертних досліджень) щодо оцінки шкоди та збитків – не більше 30 тис. грн на проведення незалежної оцінки збитків або судової експертизи (експертних досліджень);

4) компенсації витрат на придбання обладнання для забезпечення безперебійної роботи енергосистеми: електрогенераторів, джерел безперебійного живлення, сонячних та газопоршневих та газотурбінних електростанцій, твердопаливних котлів тощо. Частка відсоткової ставки, яка компенсується суб'єктам підприємництва з обласного бюджету за кредитами, наданими уповноваженими банками на придбання (встановлення) енергообладнання, в тому числі обладнання для альтернативних джерел енергетики становить 5 %. Гранична сума щомісячної компенсації за відсотковою ставкою – 45,0 тис. грн за одним кредитним договором. Відповідно до розпорядження голови

(начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 17.10.2024 № 990/А-2024 надано фінансову підтримку фізичній особі-підприємцю у розмірі 1 820,36 грн для компенсації частини відсоткової ставки по кредиту, отриманому в АТ «Державний ощадний банк України» на придбання дизельного генератора.

У 2024 році на реалізацію заходів Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021–2024 роки передбачалися бюджетні асигнування у розмірі 6,0 млн грн, фактично компенсовано за період з грудня 2023 року до вересня 2024 року 914,1 тис. грн (30,5 %).

У зв'язку з широкомасштабною військовою агресією російської федерації військові частини Збройних Сил України та інші військові формування захищають незалежність України, тому на сьогодні є актуальною їх підтримка.

Розпорядженням голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації від 09.10.2023 № 814/А-2023 затверджена Програма компенсації відсоткової ставки за іпотечними кредитами військовослужбовців Збройних Сил за контрактом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міноборони, Національної гвардії, Держприкордонслужби, осіб рядового і начальницького складу Державної служби України з надзвичайних ситуацій, поліцейських на 2023–2024 роки в Одеській області.

24 червня 2024 року були внесені зміни до розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 08 грудня 2023 року № 1081/А-2023 «Про обласний бюджет Одеської області на 2024 рік» щодо перерозподілу коштів у сумі 3,0 млн грн, які направлено на вищезазначену Програму.

У 2024 році на реалізацію заходів Програми передбачалися бюджетні асигнування у розмірі 9,0 млн грн, фактично компенсовано за період з грудня 2023 року до серпня 2024 року за 313 кредитами – 5,7 млн грн (63,3 %).

У рамках виконання заходів Програми здійснюється компенсація частини процентної ставки у розмірі 3 % (трьох процентів) річних за іпотечними кредитами, отриманими на умовах державної програми «ЄОселя», що забезпечує фінансову та соціальну підтримку.

З метою реалізації заходів Програми на території Одеської області обласною державною (військовою) адміністрацією підписано договори про співробітництво з АТ «Державний ощадний банк України», АТ КБ «ПриватБанк», ПАТ АБ «Укргазбанк», АТ «Державний експортно-імпорتنний банк України» та АТ «Сенс Банк».

За інформацією «Укрфінжитло» на 01.10.2024 в Одеській області видано 638 кредитів усім категоріям учасників на суму 887 млн грн, з яких: 462 – військовослужбовцям на суму 662 млн грн; 35 – медикам на суму 41 млн грн; 37 – педагогам на суму 35 млн грн; 7 – науковцям на суму 8 млн грн.

Агропромисловий комплекс

Агропромисловий комплекс сьогодні має важливе значення як для задоволення внутрішніх потреб, так і для забезпечення експортних зобов'язань (операцій).

За статистичними даними темп зростання валової продукції сільського господарства у 2024 році порівняно з аналогічним періодом минулого року становив

107,4 % (48 881,4 млн грн), у тому числі: рослинництва – 108,3 % (45 243,7 млн грн); тваринництва – 97,4 % (3 637,7 млн грн).

На 01 січня 2024 року в області функціонувало 5 250 фермерських господарств.

Тваринництво. Чисельність поголів'я великої рогатої худоби в усіх категоріях господарств становить 141,7 тис. голів, що на 4,3 % менше, ніж у 2023 році. Поголів'я корів становить 80,7 тис. голів, що на 2,2 % менше відповідного періоду 2023 року. Зменшилося поголів'я овець та кіз і становить – 268,3 тис. голів (на 3,6 % менше). Поголів'я свиней та птиці збільшилося у порівнянні з 2023 роком та становить: свиней – 157,0 тис. голів (на 9,2 % більше); птиці – 2 404,9 тис. гол. (на 6,0 % більше).

Вироблено 25,2 тис. тонн м'яса (у живій вазі), що на 1,1 % більше відповідного періоду минулого року, молока – 162,5 тис. тонн, що на 1,9 % менше, яєць – 60,8 млн шт., що на 14,7 % менше.

Рослинництво. В області зібрано:

– зернових 4,4 млн. тонн, що більше рівня 2023 року на 700,6 тис. тонн та становить 3 619,1 тис. тонн. Урожайність зернових становить 35,2 ц/га і перевищує минулорічну на 3,5 ц/га (31,7 ц/га);

– соняшнику 571,0 тис. тонн, що більше, ніж у 2023 році на 97,3 тис. тонн (473,7 тис. тонн). Урожайність соняшнику становить 14,8 ц/га, що більше минулого року на 0,3 ц/га (14,5 ц/га);

– овочів 222,7 тис. тонн, що більше, ніж у 2023 році на 97,5 тис. тонн;

– картоплі 276,1 тис. тонн, що більше на 9,1 тис. тонн (267,0 тис. тонн) або на 103,4 %;

– плодів та ягід 75 тис. тонн, що більше на 8,8 тис. тонн (66,2 тис. тонн) або на 113,3 %.

Сільгосп підприємствами зібрано виноград з площі 8,4 тис. га (82,4 %), валовий збір 34,0 тис. тонн при врожайності 40,7 ц/га.

Під урожай наступного року всього планується посіяти 760 тис. га озимих зернових культур, у тому числі: 560 тис. га озимої пшениці та 200 тис. га озимого ячменю. Крім того, 100 тис. га озимого ріпаку.

Посіяно всього озимих на зерно 330,0 тис. га, що становить 43,4 % від прогнозу, в тому числі 290 тис. га озимої пшениці (51,8 % від прогнозу), 40,0 тис. га озимого ячменю (20 %). Крім того, посіяно 150,0 тис. га озимого ріпаку (150 %).

Одним з пріоритетних напрямів є розвиток овочівництва та садівництва для створення та ефективного функціонування переробних плодово-овочевих підприємств. Для цього в регіоні є родючі землі, однак необхідно реконструювати та модернізувати меліоративні зрошувальні системи.

Обласна державна (військова) адміністрація вже розпочала роботу в даному напрямку. У 2024 році завдяки реконструкції Нагірнянської, Ташбунарської та Ізмаїльської зрошувальних систем вперше за 33 роки збільшено поливні площі на 6 тис. га. Реконструкція триває.

Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс

Попри військові дії та постійні загрози з боку агресора, морські порти Одеської області продовжують працювати, забезпечуючи економічну стабільність України. В умовах постійних атак порти залишаються основними воротами для експорту критично важливих товарів та забезпечення міжнародних торгових зв'язків.

За 9 місяців 2024 року вантажопереробка в морських портах Одеської області склала 74,1 млн тонн, що на 80,1 % більше показників січня-вересня 2023 року.

Вантажопереробка експортних вантажів у морських портах області склала 67,4 млн тонн (181,5 %), у тому числі експорт зернових – 45,9 млн тонн (146,5 %), імпорتنих – 6,4 млн тонн (175,8 %). Перевалка транзитних вантажів склала 118,91 тис. тонн (196,1 %). Каботаж – 116,18 тис. тонн (43,9 %).

Загальні обсяги переробки вантажів стивідорними компаніями в морських портах Одеської області

Період	січень-вересень		
	2023 рік тис. тонн	2024 рік тис. тонн	2024 р. до 2023 р., %
Порти Одеської області, всього	41 131,67	74 072,81	180,1
Експорт	37 134,10	67 380,53	181,5
<i>у т.ч. зернові</i>	<i>31 323,46</i>	<i>45 877,02</i>	146,5
Імпорт	3 672,48	6 457,19	175,8
Транзит	60,63	118,91	196,1
Внутрішнє сполучення	264,46	116,18	43,9
Морський порт «Південний»	4 809,58	26 268,39	546,2
Експорт	4 809,58	25 229,66	524,6
<i>у т.ч. зернові</i>	<i>4 809,58</i>	<i>10 839,36</i>	249,7
Імпорт	4 340,59	1 038,73	
Транзит			
Внутрішнє сполучення			
Морський порт «Чорноморськ»	6 303,53	19 626,74	311,4
Експорт	6 303,53	18 698,09	296,6
<i>у т.ч. зернові</i>	<i>6 050,81</i>	<i>16 806,08</i>	277,7
Імпорт		928,65	
Транзит			
Одеський морський порт	5 313,37	14 104,03	265,4
Експорт	5 313,37	13 625,93	256,5
<i>у т.ч. зернові</i>	<i>5 274,07</i>	<i>11 416,74</i>	216,5
Імпорт		470,29	
Транзит		7,81	
Внутрішнє сполучення			

З початку повномасштабного вторгнення було забезпечено стабільну роботу логістичних маршрутів відправлення вантажів, у тому числі зернових, через порти Дунаю. Вантажообіг Дунайського портового кластеру у 2023 році порівняно з 2021 роком зріс майже у 6 разів (32 млн тонн проти 5,5). Дунайські порти обробляли 3,3 млн тонн вантажів на місяць, а обсяг перевалки вантажів складав 120 тисяч тонн на добу.

За 9 місяців 2024 року портами Дунаю перевалено 14,1 млн тонн вантажів, що на 47 % менше аналогічного періоду 2023 року. Експортовано 9,8 млн тонн (47,5 %) вантажів, у тому числі зернових 6,8 млн тонн (43,5 %).

З початку 2024 року потенціал водних шляхів Дунаю не використовується на повну потужність через більшу вартість логістики в цьому напрямі в порівнянні з глибоководними портами України. Доставка агропродукції залізницею на Дунай дорожча порівняно з глибоководними портами. Також дорожча в плані доставки автотранспортом, оскільки це додаткові 250 км автошляхів, що робить дисбаланс у конкуренції, здорожчує логістику.

Завдяки функціонуванню Українського зернового коридору наразі майже всі судна, у т.ч. невеликі та малотоннажні, прямують у напрямку портів «Великої

Одеси», що призводить до падіння обсягів вантажопереробки портів Дунаю, що у свою чергу відображається на фінансових показниках державних підприємств (ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство», ДП «Ізмаїльський морський торговельний порт», ДП «Ренійський морський торговельний порт»).

Переробка вантажів в дунайських морських портах за січень-вересень 2024 року

Період	січень-вересень		
	2023 рік, тис. тонн	2024 рік, тис. тонн	2024 р. до 2023 р., %
Дунайські порти Одеської області, всього	24 705,19	14 073,65	57,0
Експорт	20 707,62	9 826,85	47,5
у т.ч. зернові	15 657,99	6 814,84	43,5
Імпорт	4 665,04	4 019,52	86,2
Транзит	60,17	111,10	184,6
Внутрішнє сполучення	264,46	116,18	43,9
Ізмаїльський морський порт	15 299,44	10 619,88	69,4
Експорт	12 678,34	7 388,34	58,3
у т.ч. зернові	8 900,04	5 066,20	56,9
Імпорт	2 469,25	3 180,95	128,8
Транзит	0,46		
Внутрішнє сполучення	151,39	50,59	33,4
Ренійський морський порт	7 986,49	3 020,47	37,8
Експорт	6 861,99	2 171,70	31,7
у т.ч. зернові	5 590,66	1 495,33	26,7
Імпорт	1 028,50	721,64	70,2
Транзит	60,17	111,10	184,6
Внутрішнє сполучення	35,83	16,03	44,7
Порт «Усть-Дунайськ» (Кілія)	1 419,26	433,30	30,5
Експорт	1 167,29	266,81	22,9
у т.ч. зернові	1 167,29	253,31	21,7
Імпорт	174,73	116,93	66,9
Внутрішнє сполучення	77,24	49,56	64,2

У серпні 2023 року оголошено нові тимчасові маршрути руху цивільних суден до/з чорноморських портів України (так званий Український коридор), що дало змогу відновити роботу глибоководних портів «Великої Одеси».

Економічний ефект від роботи портів Чорноморськ, Одеса та Південний може становити до 8 % додаткового зростання ВВП у 2024 році.

З 15 березня 2024 року Український коридор розпочав роботу у цілодобовому режимі, що збільшило показники експорту аграрної та іншої продукції на 20 %.

З початку роботи коридору (на 01.10.2024) 5 суден евакуйовано з портів Південний та Одеса, в портах Великої Одеси оброблено понад 2700 суден, експортовано більш ніж 73,5 млн тонн вантажів до 46 країн світу, у тому числі зернових вантажів – 49,3 млн тонн; інших вантажів – 24,2 млн тонн.

Поступово розширюється номенклатура вантажів. Крім зерна та продуктів харчування відновлено вантажообіг металопродукції, добрива, руди, тощо, що також позитивно впливає на економіку країни, у тому числі шляхом відновлення роботи підприємств металургічної та сільськогосподарської галузі.

З квітня 2024 року відновлені контейнерні перевезення в морському порту «Чорноморськ», а з липня в Одеському морському порту.

З метою створення належних умов стабільної роботи цивільного судноплавства в Чорному морі, забезпечення фінансової дисципліни, обліку та звітності, виконання зобов'язань перед бюджетом, належного та своєчасного відшкодування шкоди, заподіяної державі, економічної безпеки держави та Одеської області на період дії правового режиму воєнного стану на території Одеського регіону діє спільний наказ голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації та командувача оперативно-стратегічного угруповання військ «Одеса» від 18 серпня 2023 року № 19 «Про деякі питання фінансової дисципліни в умовах правового режиму воєнного стану» (далі – Наказ).

На виконання положень Наказу Одеською митницею, Головним управлінням ДПС в Одеській області та Територіальним управлінням БЕБ в Одеській області за погодженням з головою (начальником) Одеської обласної державної (військової) адміністрації розроблено порядок взаємодії між визначеними органами з питань посилення контролю за додержанням фінансової дисципліни суб'єктами господарської діяльності у сферах зовнішньоекономічної діяльності в умовах правового режиму воєнного стану.

Завдяки реалізації Наказу виведено з «тіні» понад 1 тис. фіктивних українських компаній, близько 10 млрд дол. США виручки, а близько 6 млрд дол. США додаткової експортної виручки повернуто в країну, виявлено понад 500 фіктивних офшорів.

Разом з тим, за ініціативи голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації норми Наказу імплементовано у Митний та Податковий кодекси України (Закони України від 09.05.2024 № 3706-IX та № 3707-IX).

За 8 місяців 2024 року регіональною філією «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» перевезено 71,4 млн тонн вантажів, що на 48,7 % більше показників аналогічного періоду 2023 року, у тому числі 50,3 млн тонн експортних вантажів (189,5 %).

Основну номенклатуру вантажів склали зернові – 23,8 млн тонн (181 %), руда залізна 23,4 млн тонн (збільшення у 2 рази), будівельні матеріали, чорні метали.

За 9 місяців 2024 року перевезено 8,8 млн пасажирів (109,0 %).

З початку 2024 року до 01.10.2024 відремонтовано плановими ремонтами 5,3 тис. вантажних вагонів, що на 11 % вище планових показників та на 24 % більше у порівнянні з аналогічним показником 2023 року.

У травні 2024 року вже третій рік поспіль відбулося відкриття пасажирського морського сполучення через Дністровський лиман за маршрутом: селище Овідіополь – м. Білгород-Дністровський. За літній сезон 2024 перевезено майже 6 тисяч пасажирів.

1 березня 2024 року відбувся запуск проєкту «Аеротрансфер», що передбачає швидкісні перевезення пасажирів з м. Одеса до аеропорту м. Кишинів (на 01.10.2024 послугою скористались вже 2375 осіб, з них 258 зі знижкою (учасники бойових дій, військові та члени їх сімей, інваліди), 330 осіб прямували з м. Кишинів).

У вересні 2024 року Одеська обласна державна адміністрація спільно з перевізниками та вебпорталом EasyWay реалізувала проєкт цифровізації всієї мережі внутрішньообласних автобусних маршрутів. На порталі можна побачити детальні схеми маршрутів, дізнатись хто обслуговує кожен рейс, і в реальному часі

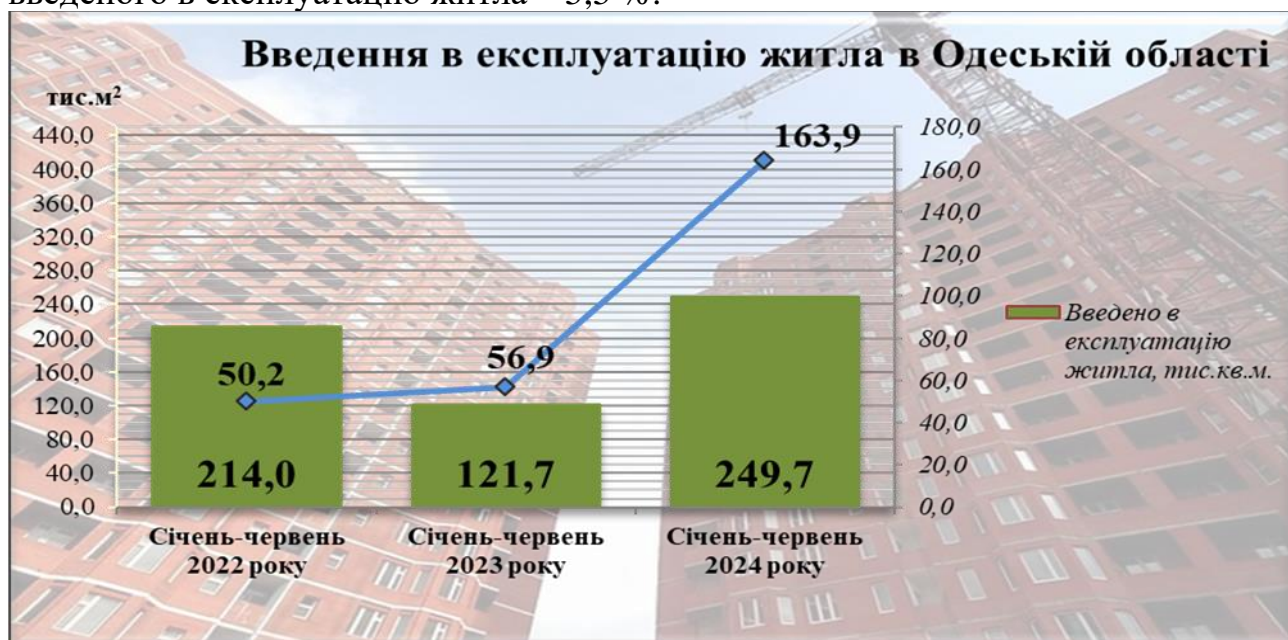
відстежувати рух автобусів завдяки встановленому GPS-обладнанню на кожному з автобусів Одещини. Інформація доступна як на порталі, так і в Google Maps!

Будівництво та житлова політика

У січні-липні 2024 року спостерігається зростання обсягу будівельної продукції до відповідного періоду 2023 року. На загальну тенденцію вплинуло збільшення обсягів будівництва інженерних споруд, частка яких у загальному обсязі будівництва становила близько 80 %. Серед будівель – значна частина робіт припадала на будівництво захисних споруд на території закладів шкільної та дошкільної освіти області.

У січні-червні 2024 року в регіоні введено в експлуатацію 249,7 тис. м² загальної площі житла, що на 63,9 % більше в порівнянні з січнем-червнем 2023 року.

Серед регіонів України у зазначеному періоді Одеська область за обсягами введеного в експлуатацію житла посіла 7 місце, за темпами зростання введеного в експлуатацію житла – 5 місце (серед 22 областей та Києва, по двом областям дані не оприлюднювались). Частка Одеської області в загальному обсязі введеного в експлуатацію житла – 5,5 %.

У міській місцевості прийнято в експлуатацію 113,4 тис. м² загальної площі житла (45,4 % загального обсягу), у сільській місцевості – 136,2 тис. м² (54,6 %). Обсяги прийнятого в експлуатацію житла в міських поселеннях порівняно з попереднім роком збільшилися на 90,8 %, у сільській місцевості – на 46,7 %.

В одноквартирних будинках прийнято в експлуатацію 53,6% загальної площі житлових будівель, або 133,8 тис. м², у будинках із двома і більше квартирами – відповідно 46,4%, або 115,9 тис. м² загальної площі.

В Одеському районі прийнято в експлуатацію 91,1 % від загального обсягу площі житла.

Внаслідок військової агресії РФ проти України, відповідно до порядку Постанови КМУ № 380 від 26.03.2023 (зі змінами) «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією РФ» створено Реєстр пошкодженого та зруйнованого майна (далі – РПЗМ).

На 01.10.2024 внаслідок збройної агресії РФ постраждали 36 територіальних громад. До РПЗМ подано громадянами 1905 заявок на отримання державної

допомоги для відновлення житла, з яких по 842 заявкам надана компенсація у сумі 44,1 млн грн. На 01.10.2024 до РПЗМ занесено 4 571 об'єкт.

За даними системи Офісу Президента України «Відновлення країни» на 01.10.2024 внаслідок збройної агресії РФ проти України в Одеській області здійснено руйнування (різного ступеню) 1 794 об'єктів (будівель та споруд), з них:

- 5 об'єктів державного управління та місцевого самоврядування, з яких відновлено 3 об'єкти, на черзі ще 2 об'єкти;
- 47 об'єктів енергетики, з яких відновлено 8 об'єктів, заплановано відновити ще 34 об'єкти. Не підлягають відновленню 5 об'єктів;
- 1 219 об'єктів житлового фонду:
  - 339 багатоквартирних житлових будинків, з яких відновлено 130 об'єктів, потребують відновлення ще 207 об'єктів. Не підлягають відновленню 2 об'єкти;
  - 5 гуртожитків, з яких відновлено 2 об'єкти, потребують відновлення ще 3 об'єкти;
  - 866 будинків на одну сім'ю, з яких вже відновлено 329 об'єктів, потрібно ще відновити 516 об'єктів. Не підлягають відновленню 14 об'єктів;
  - 9 господарських будівель, з яких відновлено 4 об'єкти, потрібно ще відновити 1 об'єкт. Не підлягають відновленню 4 об'єкти.
- 70 інших (не військових) об'єктів, з яких вже відновлено 1 об'єкт, потрібно ще відновити 54 об'єкти. Не підлягають відновленню 15 об'єктів;
- 134 об'єкти культури та туризму, з яких вже відновлено 22 об'єкти, потрібно ще відновити 106 об'єктів. Не підлягають відновленню 6 об'єктів;
- 116 закладів освіти, з яких вже відновлено 43 об'єкти та потрібно ще відновити 72 об'єкти. (з яких 6 будівель Затоківського закладу дошкільної освіти «Золота рибка» законсервовано, оскільки функціонування закладу в умовах воєнного стану передбачає наявність укриття, а його побудувати неможливо через високий рівень ґрунтових вод). Не підлягає відновленню 1 об'єкт;
- 2 об'єкти, які надають послуги ОМС (муніципальні), всі об'єкти потрібно відновити;
- 80 об'єктів промисловості, з яких вже відновлено 2 об'єкти, потрібно ще відновити 64 об'єкти. Не підлягають відновленню 14 об'єктів;
- 58 об'єктів сільського господарства, з яких вже відновлено 16 об'єктів, потрібно ще відновити 26 об'єктів. Не підлягають відновленню 16 об'єктів;
- 44 об'єкти торгівлі та послуг, з яких вже відновлено 2 об'єкти, потрібно ще відновити 29 об'єктів. Не підлягають відновленню 13 об'єктів;
- 5 об'єктів транспорту, з яких вже відновлено 3 об'єкти, потрібно ще відновити 2 об'єкти;
- 2 об'єкта водопостачання та водовідведення, які потрібно відновити;
- 10 об'єктів охорони здоров'я, з яких вже відновлено 1 об'єкт, потрібно ще відновити 9 об'єктів;
- 1 об'єкт лісового господарства, який потрібно відновити;
- 1 об'єкт соціального захисту, який потрібно відновити.

Загальна кількість відновлених об'єктів – 566. Відновлення даних об'єктів здійснювалося за рахунок місцевого бюджету та за кошти власників.

На сьогодні першочерговим питанням є реалізація будівництва фортифікаційних споруд загальною кількістю 54 об'єкти, які заплановано реалізувати до кінця 2024 року.

2 березня 2024 року внаслідок прямого удару ворожого БПЛА у житловий будинок у м. Одеса на проспекті Добровольського, 134 зруйновано повністю під'їзд з 1 до 9 поверху. Згідно з Технічним звітом 18 квартир багатоповерхівки визнані знищеними. 26 березня 2024 року розпочато роботи з демонтажу пошкодженої частини під'їзду. За допомогою фінансового сприяння соціально-відповідального бізнесу Одеської області власники 7 квартир отримали кошти за зруйноване житло на суму понад 13 млн грн, робота у зазначеному напрямку триває.

Дорожньо-транспортне господарство

Мережа автомобільних доріг загального користування в межах Одеської області – 8 336,1 км, з них: державного значення – 2 809,6 км; місцевого значення – 5 526,5 км.

У сфері дорожнього господарства реалізуються заходи з метою забезпечення утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення Одеської області в належному експлуатаційному стані відповідно до вимог нормативно-правових актів, норм, стандартів, розвитку мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення, сталого функціонування, створення умов для безперервного та безпечного руху транспорту на них.

На виконання робіт з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення у 2024 році станом на 01.10.2024 року передбачено 852 304,1 тис. грн, з них: державний бюджет – 805 627,60 тис. грн; обласний бюджет – 40 299,45 тис. грн; місцеві бюджети – 6 377,06 тис. грн.

У тому числі за видами робіт: будівництво – 11 649,9 тис. грн; реконструкція – 1 117,00 тис. грн; капітальний ремонт – 32 766,18 тис. грн; поточний середній ремонт – 4 663,80 тис. грн; експлуатаційне утримання – 802 107,18 тис. грн.

Фактичне виконання станом на 01.10.2024 склало 634 571,16 тис. грн, у тому числі за видами робіт: будівництво – 199,45 тис. грн; реконструкція – 350,0 тис. грн; капітальний ремонт – 2 149,80 тис. грн; поточний середній ремонт – 4 662,9 тис. грн; експлуатаційне утримання – 627 209,0 тис. грн.

Управління об'єктами комунальної власності

Відповідно до статті 15 ЗУ «Про місцеві державні адміністрації», рішення Одеської обласної ради від 22.09.2006 № 73-V «Про майно спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, управління якими здійснює обласна рада» розпорядженням голови облдержадміністрації від 21.04.2017 № 318/А-2017 «Про покладання управління окремими об'єктами спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області на структурні підрозділи облдержадміністрації» (зі змінами) функції з управління 130 об'єктами спільної власності територіальних громад області покладені на відповідні структурні підрозділи обласної державної адміністрації.

Надходження до обласного бюджету від оренди комунального майна на 2024 рік затверджені у сумі 19 616,4 тис. грн, фактично за 9 місяців 2024 року надійшло 10 714,7 тис. грн, що становить 55 % до річного плану.

Надходження до обласного бюджету частини чистого прибутку на 2024 рік затверджено у сумі 1,4 тис. грн, фактично за 9 місяців 2024 року надходження до обласного бюджету за рахунок відрахування обласними комунальними підприємствами частини чистого прибутку становили 198,3 тис. грн, що спричинило перевиконання запланованого показника (191,4 тис. грн стягнуто з КНП «Одеський

обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» згідно з рішенням Господарського суду Одеської області від 07.02.2024 по справі № 916/4171/23).

Реформування відносин власності

Відповідно до наказу Фонду державного майна України від 04.01.2022 № 1 «Про затвердження переліків об'єктів малої приватизації, що підлягають приватизації» (зі змінами) Регіональне відділення Фонду державного майна України по Одеській та Миколаївській областях (далі – Регіональне відділення) визначено (станом на 01.10.2024) органом приватизації 93 об'єктів державної власності, які розташовані в Одеському регіоні, з яких 26 ЄМК, 1 пакет акцій, 58 об'єктів окремого майна та 8 об'єктів соціально-культурного призначення.

Крім того, протягом 2024 року приватизовано 15 об'єктів окремого нерухомого майна, розташованих в Одеській області, та виставлено для продажу ще 8 таких об'єктів, а також 1 об'єкт соціально-культурного призначення.

Приватизація ЄМК ускладнюється відсутністю трудових колективів та керівників підприємств, відсутністю необхідної документації на підприємствах.

За 9 місяців 2024 року Регіональним відділенням за результатами електронних аукціонів реалізовані 2 ЄМК та 1 ЄМК виставлено на продаж на електронному аукціоні та ще 1 ЄМК підготовлено до аукціону, який заплановано в листопаді 2024 року.

За січень-вересень 2024 року від приватизації об'єктів Одеського регіону отримано 506,8 млн грн.

Регіональне відділення здійснює контроль за 900 договорами оренди державного майна, які укладені з фізичними та юридичними особами.

За 9 місяців 2024 року укладено 83 нових договори оренди державного нерухомого майна та проведена робота щодо пролонгації 10 чинних договорів оренди на черговий термін дії, шляхом внесення до них відповідних змін. Протягом січня-вересня 2024 року до Державного бюджету України надійшло за оренду державного майна 212,3 млн грн.

Цифрова трансформація області та надання адміністративних послуг

Одеська область забезпечена Інтернетом на 90 %. Одним з пріоритетних напрямів розвитку швидкісного Інтернету (не менше 100 Мбіт/сек) є підключення закладів соціальної інфраструктури: закладів охорони здоров'я, освіти, бібліотек, ЦНАП, будинків культури, сільських клубів тощо. Для забезпечення 100 % підключення до Інтернету триває безперервна робота з територіальними громадами у цьому напрямі. В рамках цих зусиль в області вже є 55 терміналів Starlink, які розподілені між пунктами незламності та іншим важливими установами, що дозволяє забезпечити доступ до Інтернету навіть у найскладніших умовах та підвищити стійкість соціальної інфраструктури.

Наразі в рамках проекту Інтернет-субвенції тривають завершальні роботи з підключення населених пунктів і соціальних об'єктів, таких як школи, лікарні та адміністративні установи та інші до високошвидкісного Інтернету.

Додатково в 2023 році на 28 % БС мережі замінені свинцево-кислотні (AGM) АКБ на нові, на 61 % БС будуть замінені АКБ AGM на літєві АКБ LiFePO₄, більша частина замін вже виконана в 2024 році. Заміна свинцевокислотних АКБ на літєві АКБ надають можливість підтримувати роботу БС від 4 до 8 годин без електроживлення та з появою електроживлення в короткий час заряджати ці АКБ. Це суттєво підвищує надійність та ефективність роботи мережі.

Відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації від 29.09.2021 № 977 од-2021 впроваджено систему електронного документообігу «АСКОД» з використанням електронного підпису в Одеській обласній державній (військовій) адміністрації та її структурних підрозділах. Наразі вирішується питання впровадження системи «АСКОД» в органах місцевого самоврядування (ОМС) для покращення ефективності документообігу та взаємодії з іншими органами влади.

У кожній територіальній громаді функціонує центр надання адміністративних послуг (загальна кількість – 91). Послуги надаються, окрім ЦНАП, ще й адміністраторами віддалених робочих місць, яких налічується 156, а також 2 територіальними підрозділами.

За 9 місяців 2024 року територіальними громадами Одеської області надано 827 792 адміністративні послуги.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 846 «Питання організації моніторингу якості надання адміністративних послуг» проводяться заходи щодо підключення ЦНАП до електронних інформаційних систем. Наразі 76 ЦНАП підключено до системи моніторингу якості надання адміністративних послуг та забезпечено безперебійну передачу даних до неї, визначених відповідно до порядку інформаційної взаємодії. Кількість ЦНАП, які запровадили комплексну послугу «Малятко», 75.

Зовнішньоекономічна діяльність та інвестиційна політика

Обсяг експорту товарів підприємствами Одеської області за січень – серпень 2024 року склав 1262,5 млн дол США, що на 9,5 % більше порівняно з січнем – серпнем 2023 року, а імпорт товарів – 1 853,6 млн дол США, що більше в порівнянні з аналогічним періодом минулого року на 27,3 %.

Негативне сальдо склало 591,1 млн дол. США.

Коефіцієнт покриття експортом імпорту становив 0,68 (за січень–серпень 2023 року – 0,79).

Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами 164 країн світу.

У товарній структурі експортних надходжень товарів переважали: *продукти рослинного походження* – 641,1 млн дол. США (50,8 % від загального обсягу експорту); *жири та олії тваринного та рослинного походження* – 314,7 млн дол. США (24,9 %); *готові харчові продукти* – 125,5 млн дол. США (9,9 %); *недорогоцінні метали та вироби з них* – 73,7 млн дол. США (5,8 %); *машини, обладнання та механізми; електричне обладнання* – 28,4 млн дол. США (2,3 %); *живі тварини; продукти тваринного походження* – 20,1 млн дол. США (1,6 %); *засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби* – 13,3 млн дол. США (1,1 %); *полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них* – 7,9 млн дол. США (0,6 %).

За січень–серпень 2024 року, порівняно з аналогічним періодом 2023 року, обсяг експорту збільшився за основними товарними групами, що формують структуру експорту товарів регіону. При цьому зменшилися обсяги експорту продуктів рослинного походження (-11,5 %) та товарів із незначною часткою у загальному обсязі експорту (продукція хімічної промисловості; деревина і вироби з деревини; різні промислові товари).

У звітному періоді збільшилися обсяги експорту за такими товарними групами: засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – в 1,9 раза; жири та олії тваринного та рослинного походження – в 1,8 раза; готові

харчові продукти – в 1,6 раза; живі тварини; продукти тваринного походження – у 1,5 раза; полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – на 11,7 %; недорогоцінні метали та вироби з них – в 1,3 раза; машини, обладнання та механізми; електричне обладнання – на 5,1 %.

Серед країн–партнерів більше всього експортували товари до Туреччини, Іспанії, Єгипту, Китаю, Італії, Польщі та Лівану.

У товарній структурі імпортованих надходжень товарів переважали: *мінеральні продукти* – 499,0 млн дол. США (26,9 % від загального обсягу імпорту товарів); *машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання* – 348,4 млн дол. США (18,8 %); *засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби* – 229,7 млн дол. США (12,4 %); *продукти рослинного походження* – 146,0 млн дол. США (7,9 %); *продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості* – 103,5 млн дол. США (5,6 %); *готові харчові продукти* – 84,0 млн дол. США (4,5 %); *недорогоцінні метали та вироби з них* – 79,3 млн дол. США (4,3 %); *полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них* – 69,3 млн дол. США (3,7%); *жири та олії тваринного та рослинного походження* – 56,6 млн дол. США (3,1 %); *різні промислові товари* – 50,6 млн дол. США (2,7 %); *текстильні матеріали та текстильні вироби* – 42,8 млн дол. США (2,3 %).

Порівняно з січнем-серпнем 2023 року у звітному періоді збільшилися обсяги імпорту: засобів наземного транспорту, літальних апаратів, плавучих засобів – у 2,3 раза; машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання – в 1,8 раза; мінеральних продуктів – в 1,4 раза; жирів та олій тваринного і рослинного походження – в 1,2 раза; різних промислових товарів – в 1,2 раза.

Водночас зменшилися обсяги імпорту: готових харчових продуктів – на 17,3 %; полімерних матеріалів, пластмаси та виробів з них – на 14,2 %; текстильних матеріалів та текстильних виробів – на 6,6 %; продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – на 6,5 %.

Найбільше імпортовано товарів впродовж січня-серпня 2024 року з Китаю, Греції, Туреччини, Словаччини, Німеччини, Італії та Польщі.

На 30 червня 2024 року обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал та боргові інструменти), внесених в економіку області з початку інвестування становив 1 709,5 млн дол. США, що більше на 19,5 % або 278,5 млн дол. США, порівняно з даними на 31 грудня 2023 року.

У структурі прямих іноземних інвестицій суттєво збільшилися інструменти участі в капіталі (акціонерний капітал), який склав 1 191,4 млн дол. США, що більше на 29,2 % або 269,6 млн дол. США, порівняно з даними на 31 грудня 2023 року.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій прийшлися на такі сфери діяльності: *транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність* – 477,9 млн дол. США (40,1 % у загальному обсязі); *інформація та телекомунікації* – 294,7 млн дол. США (24,7 %); *промисловість* – 197,9 млн дол. США (16,6 %); *операції з нерухомим майном* – 71,2 млн дол. США (6,0 %); *фінансова та страхова діяльність* – 37,5 млн дол. США (3,1 %).

Драйверами росту прямих іноземних інвестицій за січень-червень 2024 року, порівняно з даними на 31.12.2023, стали такі сфери як:

– інформація та телекомунікації – зростання обсягу прямих іноземних інвестицій у 36,8 раза (з 8,0 млн дол. США на 31.12.2023 до 294,7 млн дол. США на 30.06.2024);

– операції з нерухомим майном – збільшення обсягу інвестицій в 1,3 раза (з 54,9 млн дол. США на 31.12.2023 до 71,2 млн дол. США на 30.06.2024).

До основних країн-інвесторів, на які припадає 89,5 % загального обсягу прямих інвестицій (інструментів участі в капіталі), входять: Кіпр, Нідерланди, Сінгапур, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Люксембург, Монако, Франція.

На 30 червня 2024 року вперше до переліку країн-інвесторів увійшла Естонія, інвесторами з цієї країни в економіку Одеської області було внесено 16,5 млн дол. США прямих іноземних інвестицій.

Частка акціонерного капіталу нерезидентів з країн ЄС становила 73,0 % (869,8 млн дол. США), що більше на 59,2 % (323,4 млн дол. США) порівняно з даними на 31 грудня 2023 року.

Міжнародне співробітництво

Одеська область має тісні зв'язки з багатьма країнами світу, зокрема, на її території діє 26 дипломатичних установ країн світу, з яких 9 генеральних консульств, 17 почесних консульств. Функціонує Регіональне представництво Консультативної Місії Європейського Союзу в Одесі, а Місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM) наразі працює в Кишиневі (Республіка Молдова).

Після 24 лютого 2022 року більшість генеральних консульств та місій міжнародних організацій було евакуйовано, але наразі є тенденція до відновлення роботи дипломатичних представництв в регіоні.

В Одесі активно провадить свою діяльність Хаб Організації Об'єднаних Націй, в якому представлені різні агенції ООН: Управління координації гуманітарних справ ООН; Продовольча та сільськогосподарська організація ООН; Всесвітня організація охорони здоров'я; Дитячий фонд ООН; Управління верховного комісару у справах біженців; Міжнародна організація з міграції; Всесвітня продовольча програма; Програма розвитку ООН.

В Одеської області є й інші важливі міжнародні партнери, які активно підтримують та працюють в Одеській області. До них входять міжнародні неурядові організації Міжнародний медичний корпус, ACTED, CORE, ISRAAID, INTERSOS, NRC, AICS, Medicine du Monde, AFD, Французьке агентство технічного співробітництва Expertise France, а також ряд урядових організацій, такі як USAID та GIZ.

Представники дипломатичного корпусу та міжнародних урядових і неурядових організацій згуртовано функціонують, комунікують та підтримують добродійні справи спільно з Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією, зокрема задля підтримки жителів області й внутрішньо переміщених осіб.

Після початку широкомасштабного вторгнення росії на територію України Одеська область стала південним хабом для вирішення гуманітарних, економічних та політичних питань, для здійснення гуманітарного кризового реагування та ресурсною базою для території не тільки Одещини, а й інших

регіонів країни. Велика кількість міжнародних гуманітарних місій та проєктів, що працюють на Півдні України розміщують свої офіси саме на території нашого регіону.

Протягом 2024 року було організовано більше 130 міжнародних зустрічей і заходів різного рівня, зокрема з високими візитами Одеську область відвідали: директор Регіонального бюро для Європи та СНД ПРООН Нік Хартманн, голова комітету Бундестагу ФРН з питань оборонної політики Маркус Фабер, Верховний комісар ООН у справах біженців Філіппо Гранді, Спеціальний уповноважений Президента Французької Республіки з питань економічної допомоги та відбудови України П'єр Ельбронн, Повноважний міністр, спеціальний посланник з питань відбудови та зміцнення стійкості України Давіде Ла Чечіліа, Віцепрезидентка Бундестагу ФРН Катрін Герінг-Екардт, Постійний представник США в НАТО (2008–2009), спеціальний представник Державного департаменту США з питань України (2017–2019) Курт Волкер, депутат Палати Представників Королівства Бельгія Жорж Дальмань, Міністерка закордонних справ ФРН Анналена Бербок, депутати німецького Бундестагу Петер Гайдт, Фалько Дроссман, Кнут Абрагам, Оттмар фон Гольц, Макс Штір, Прем'єр-міністр Грецької Республіки Кіріакос Міцотакіс, Голова національних зборів Французької Республіки Яель Брон-Піве, Посол з питань Східного партнерства та Чорного моря Мікаель Ру, міністри закордонних справ Норвегії, Латвії, Литви, Естонії, Данії, Швеції, Фінляндії, Ісландії, Спеціальний уповноважений МЗС Греції з питань України Спиридон Ламбрідіс, Тимчасово повірений у справах ЄС в Україні Ремі Дюффо, Віце-прем'єр-міністр – Міністр закордонних справ Республіки Молдова Міхай Попшой, лорд Майкл Ешкрофт, Державний міністр у справах Європи та клімату Федеративної Республіки Німеччина Анна Люрман, Міністр у справах Європейського Союзу Республіки Польща Адам Шлапка, Генеральний директор ЕСНО Мацей Поповскі, Міністр закордонних справ Нідерландів, Міністр оборони Нідерландів, Міністр оборони Великобританії, Державний секретар Святого Престолу П'єтро Паролін, Міністр навколишнього середовища Республіки Молдова Серджіу Лазаренку, колишній Прем'єр-міністр, голова політичної партії «Ensemble pour la République» (Разом для Республіки), член комітету у справах культури та освіти Національних зборів Французької Республіки Габріель Аттал, заступник Голови Палати депутатів Італійської Республіки Джорджо Муле, Генеральний секретар міжнародних економічних відносин Міністерства закордонних справ Грецької Республіки Дімітріос Скалкос та інші.

Серед зазначених заходів також були зустрічі з керівниками регіонів-партнерів та представниками міжнародних організацій, а також їх високим керівництвом. Кожна з цих зустрічей мала конкретну мету – залучити необхідну допомогу для нашої області та покращити функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

Протягом 2024 року від міжнародних партнерів Одещини отримано та розподілено понад 200 генераторів великої потужності для підготовки до зимового періоду 2024/2025. Більшість з них були встановлені у закладах охорони здоров'я, об'єктах критичної інфраструктури та в Пунктах Незламності для забезпечення безперебійного функціонування важливих систем під час ймовірних ударів країни-агресора по нашій енергосистемі.

За роки незалежності Одеською обласною державною адміністрацією було укладено 24 міжрегіональні угоди про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво між Одеською областю та регіонами Болгарії, Грузії, Італії, Китаю, Кореї, Латвії, Литви, Молдови, Німеччини, Польщі, Румунії, Словенії, Туреччини, Угорщини, Франції, Чехії.

На 01.10.2024 область та територіальні громади разом мають понад 170 чинних двосторонніх угод з адміністративно-територіальними одиницями країн Європи та світу.

Вже 21 територіальна громада Одеської області стала учасниками проєкту Cities 4 Cities. Ініціатива Cities 4 Cities/United4Ukraine допомагає українським громадам налагоджувати міжнародне територіальне партнерство з відповідними адміністративно-територіальними одиницями європейських країн.

В області постійно триває робота щодо започаткування нових та зміцнення вже існуючих міжтериторіальних та транскордонних зв'язків, зокрема здійснюються візити представників регіональних та місцевих влад з метою обміну досвідом та впровадження нових ідей для покращення життя в громадах Одещини.

Від початку збройного повномасштабного вторгнення рф на територію України Одеська область кратно збільшила коло іноземних партнерів з країн Європи, Північної Америки, Азії, Африки та Близького Сходу. Так, починаючи з березня 2022 року, організовано роботу із започаткування нових двосторонніх контактів з Женералітетом Валенсії Королівства Іспанія, Вільним ганзейським містом Бремен Федеративної Республіки Німеччина, Регіоном Прованс-Альпи-Лазурний Берег Французької Республіки, штатами Меріленд, Каліфорнія Сполучених Штатів Америки та регіонами інших країн.

В авангарді допомоги Одеській області знову знаходиться надійний німецький регіон-партнер – Вільне Ганзейське місто Бремен. Після початку повномасштабного вторгнення німецькі партнери спільно з українською діаспорою розпочали активно збирати необхідні речі та передавати до Одещини. Формалізація відносин розпочалася з першого конвою з 10 фур, які привезли до Одеси: генератори, намети, польові кухні, гігієнічні набори тощо. Протягом 2024 року закуплено медичне обладнання, зокрема для реабілітації, меблі, обладнання для сенсорної кімнати тощо для Центру матері та дитини на 91,0 тис євро. Крім того, для оцифрування культурної спадщини Одеського регіону 14 закладів культури і мистецтва області (бібліотеки та музеї комунальної і державної власності, мистецькі коледжі) отримали 5 комп'ютерів у комплекті, 22 книжкових сканери, 5 3D сканерів на загальну суму 57,0 тис. євро. Також варто зазначити, що діти з Одещини вже другий рік поспіль відвідують Бремен.

Польські регіони після початку вторгнення одними з перших відгукнулися та постійно надавали допомогу. Наразі Республіка Польща стала комунікаційним майданчиком з повоєнної відбудови України. В контексті євроінтеграційних процесів партнери Одещини з Підкарпатського, Західнопоморського, Поморського воєводств вже провели низку навчань для працівників міських рад та обласної державної адміністрації.

Окрім цього, за підтримки УВКБ ООН, фондом Карітас Україна УГКЦ здійснено легкі та середні ремонти більше ніж 120 домогосподарств на території Одеської області, а також проведено роботи з модернізації та ремонту теплового

контуру близько 30 об'єктів соціальної інфраструктури, у тому числі двох ДБСТ у м. Арциз.

Зі свого боку під час візиту в Україну Спеціальний уповноважений Міністерства закордонних справ Грецької Республіки з питань України Посол Спиридон Ламбрідіс озвучив наміри щодо готовності грецькою стороною долучитися до відбудови Одеської області та намірів відкриття в Одесі спеціального офісу з питань відбудови. 15 лютого 2024 року в Афінах відбулася міжнародна конференція щодо відновлення України із залученням грецького бізнесу, на якій зокрема йшлося про можливість відбудови Одеської області.

Під час проведення URC 2024 укладено багатосторонній Меморандум про взаєморозуміння щодо партнерства «Одеса – Одеська область – Італія» між Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України та Міністерством закордонних справ і міжнародного співробітництва Італійської Республіки.

У 2024–2025 роках окрім відновлення Спасо-Преображенського собору, Італія вже опрацьовує механізми для відновлення й інших об'єктів культурної спадщини, а основними сферами в довгостроковій перспективі стануть: енергетика, інфраструктура, промисловість, містобудування. Не менш важливим для Італії є й економічне відновлення, зокрема італійська сторона планує залучати кошти приватного сектору Італії та збільшувати їх присутність в регіоні, а також інших країн для реалізації планів відновлення Одещини.

Італійська Республіка продовжує відігравати важливу роль у відбудові регіону. Італійці надаватимуть свої найкращі напрацювання та досвід в галузі реставрації, захисту та охорони культурної спадщини. Вже сьогодні до робіт з відновлення історичного центру Одеси залучені провідні італійські фахівці та підприємства.

Така активна співпраця є постійною та тільки розвивається.

Наприклад, у 2025 році продовжуватимуть надання допомоги агенції ООН, що представлені в Україні, зокрема в Одеській області: Управління координації гуманітарних справ ООН; Продовольча та сільськогосподарська організація ООН; Всесвітня організація охорони здоров'я; Дитячий фонд ООН; Управління верховного комісару у справах біженців; Міжнародна організація з міграції; Всесвітня продовольча програма; Програма розвитку ООН. Також допомога надходитиме від міжрегіональних партнерів Одеської області, а саме від Вільного Ганзейського міста Бремен та польських регіонів-партнерів, продовжуватимуть свою діяльність Швейцарсько-український проєкт «DECIDE», проєкт USAID «ГОВЕРЛА», проєкт USAID «Конкурентоспроможна економіка України», проєкт «Зміцнення громадської довіри» (UCBI 4). На початку 2024 року відбувся офіційний запуск ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад (CLIR)», в рамках якої Шабівська та Білгород-Дністровська громади від експертів CLIR отримують підтримку за такими напрямками: стратегічне управління та планування, налагодження партнерств із міжнародними організаціями, залучення зовнішніх інвестицій, розвиток сфери соціальних послуг, підтримка з розробки планів і стратегій відновлення та розвитку, впровадження принципів сталого розвитку тощо.

Окрім цього, важливим етапом розвитку міжнародних відносин з європейськими партнерами є розширення кола «друзів регіону» за сприяння

платформ CoEER та CoR, що є потужною рушійною силою для залучення як партнерської допомоги від країн-членів ЄС, так і надійним союзником в рамках просування та розвитку ініціативи Ukraine Facility із подальшим лобіюванням потреб Одеської області серед інших.

Здобувши Перемогу, Україна постане перед безпрецедентним викликом – у максимально стислі терміни відновити можливості забезпечувати гідне якісне життя людей на основі ефективної реалізації національного людського, природно-ресурсного, економічного потенціалу. Тому саме зараз здійснюється комплексна робота з формування Стратегії повоєнного відновлення Одеської області та плану заходів з її реалізації.

Ця робота проводиться Одеською ОВА у співпраці з Агенцією регіонального розвитку та за підтримки Швейцарсько-українського проєкту «DECIDE», Проєкту USAID «ГОВЕРЛА», Програми «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади» (EGAP), ГО «Агенція відновлення та розвитку» за підтримки Програми сприяння громадській активності «Долучайся!» (USAID/ENGAGE).

У в рамках діяльності Регіонального офісу міжнародного співробітництва в Одеській області, як ключового інструменту координації органів державної влади, місцевого самоврядування та іноземних партнерів, реалізується постійна співпраця з донорськими організаціями, міжнародними фондами, регіонами-партнерами з метою залучення та імплементації програм міжнародної технічної допомоги на території області, розвитку міжрегіонального співробітництва.

Рішенням Одеської обласної ради від 31 жовтня 2024 року № 713-VIII схвалено звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України Володимира Зеленського, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та вісімнадцяти іноземних регіонів-партнерів Одещини щодо підтримки Плану перемоги, представленого Президентом України.

Енергозбереження та енергоефективність

Структура мережі енергетичної інфраструктури області з відновлюваних джерел енергії охоплює об'єкти, суб'єкти господарювання яких отримали від НКРЕКП ліцензію на виробництво та відпуск електроенергії по «зеленому» тарифу, сонячні електростанції приватних домогосподарств, об'єкти критичної інфраструктури, соціальної сфери та інші об'єкти, що використовують сонячну енергію для власного споживання. На 01.10.2024 загальна потужність мережі досягла показника 842 МВт.

Відпуск електричної енергії з відновлюваних джерел енергії на території області здійснює 77 об'єктів (потужністю майже 764 МВт), суб'єкти господарювання яких отримали ліцензію на виробництво та відпуск електроенергії по «зеленому» тарифу. За перше півріччя 2024 року генерація електричної енергії склала 854 млн кВт*год (69 СЕС, 4 ВЕС, 1 ГЕС, 2 БЮГАЗ та 1 БЮМАСА).

На території області 3058 сонячних електростанцій приватних домогосподарств, встановленою потужністю більше ніж 74 МВт. З початку 2024 року згенеровано майже 73 млн кВт*год електричної енергії.

Окрім того, на території області налічується ще 30 СЕС (наземні та дахові) загальною потужністю більш ніж 4 МВт, котрі виробляють електричну енергію для потреб окремих об'єктів критичної інфраструктури, соціальної сфери та інших об'єктів.

У розвиток енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії з початку 2024 року орієнтовно залучено понад 7 млн євро вітчизняних та іноземних інвестицій.

На сучасному етапі здійснюються заходи щодо збільшення обсягів використання відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі, що у свою чергу сприятиме зміцненню енергетичної незалежності держави. Відтак, ТОВ «Елементум Енерджи Україна», провідний міжнародний інвестор з Великої Британії, що належить до міжнародної групи VR Capital, на території Визирської сільської територіальної громади Одеського району Одеської області реалізує проєкт з будівництва «Лиманської вітроелектростанції», плановою потужністю 135 МВт.

У рамках підписаного Меморандуму про співпрацю між обласною державною адміністрацією та ТОВ «Овід Вінд II» (власник – Нотус Енерджи Лібентал ГмбХ, Німеччина) на території Дальницької сільської територіальної громади Одеського району Одеської області провадять заходи щодо реалізації проєкту з будівництва вітрової електростанції, проєктною потужністю 88 МВт.

На реалізацію енергозберігаючих та енергоефективних проєктів з початку 2024 року були залучені кошти з бюджетів різних рівнів.

У реалізації Програми «Енергодім» Державної установи «Фонд енергоефективності» бере участь 34 ОСББ області. Діяльність Фонду фінансується за рахунок коштів Держбюджету України, фінансової підтримки ЄС та уряду Німеччини.

На 01.10.2024 17 ОСББ області вже завершили реалізацію заходів з енергоефективності в багатоквартирних будинках. За 34 проєкти виплачено часткове (або повне) відшкодування на загальну суму 39 млн грн. Економія енергії в завершених проєктах, за різницею показників енергетичних сертифікатів, складає 8 484 239 кВт*год/рік, скорочення викидів CO₂ – 2 380,32 тонн/рік.

Також на території м. Одеса та м. Південне діють місцеві програми «Енергодім», що спрямовані на підвищення рівня енергоефективності житлового фонду міста шляхом створення дієвого механізму фінансової підтримки об'єднань співвласників багатоквартирних будинків.

На території області розпочата реалізація «Регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2024-2027 роки». За перше півріччя 2024 року за рахунок бюджетів різних рівнів на суму 101,3 млн грн здійсненні енергозберігаючі та енергоефективні заходи, що спрямовані на підвищення теплотехнічних показників огорожувальних конструкцій, показників енергоефективності та енергозбереження всіх систем і конструктивних елементів будівель та житлових будинків.

З метою зниження енергоємності виробництва теплової енергії та зменшення обсягів втрат енергоресурсів у рамках реалізації «Регіональної цільової програми енергоефективності Одеської області на 2024-2027 роки» за рахунок бюджетів різних рівнів (майже 51,0 млн грн) профінансовані роботи з модернізації (реконструкції) систем теплопостачання (встановлення енергоефективного обладнання), технічне переоснащення та встановлення нових котлів на альтернативних видах палива.

Для зниження витрат бюджету на енергоносії та забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами області продовжується реалізація ЕСКО-механізму у бюджетній сфері.

Всього на території Одеської області на жовтень 2024 року укладено з інвесторами 74 енергосервісних договори (заклади освіти м. Одеса) на загальну суму майже 78,0 млн грн.

Заплановані заходи відповідно до укладених енергосервісних договорів – це впровадження модульного індивідуального теплового пункту із системою погодного регулювання та онлайн диспетчеризацією, а також надання послуг з енергосервісу (забезпечення рівня скорочення споживання та витрат на теплову енергію). Реалізація зазначених проєктів дозволить зменшити споживання теплової енергії у закладах у середньому на 24% (від 18% до 30%). За розрахунками очікуване скорочення витрат на комунальні послуги на період дії договорів 86,8 млн грн.

На об'єктах спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області, повноваження з управління якими делеговані облдержадміністрації, та на об'єктах комунальної власності здійснюються заходи щодо впровадження системи енергетичного менеджменту, що запроваджуються з метою: ефективного споживання енергії/енергетичних ресурсів та комунальних послуг; раціонального використання коштів на оплату енергії/енергетичних ресурсів та комунальних послуг, впровадження заходів з енергоефективності та інших витрат; підвищення рівня енергетичної ефективності у будівлях та зменшення викидів CO².

На території області функціонує мережа об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива (деревне паливо/вугілля, паливо з відходів сільського господарства у вигляді гранул або брикетів та ін.).

З метою зменшення споживання та заміщення використання традиційних видів палива з початку 2024 року до мережі об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива (або комбіноване використання – дрова/вугілля), приєдналось ще 50 об'єктів, загальною потужністю 33,781 МВт.

На 01.10.2024 мережа об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива, досягла показника 293 котельні, потужністю понад 145 МВт.

Житлово-комунальне господарство

Питне водопостачання області майже на 72 % забезпечується за рахунок поверхневих джерел. Тому якість води у поверхневих водних об'єктах є вирішальним чинником санітарного та епідеміологічного благополуччя населення. Якість питної води також у значній мірі залежить від стану системи водопостачання. Значна частина водопровідних споруд області: насосних станцій, очисних споруд та водопровідних мереж відпрацювала нормативний строк експлуатації, що призводить до підвищених витрат електроенергії та збільшення вартості перекачування води і стоків.

Забезпечення населення Одеської області питною водою є однією з найбільш важливих проблем, розв'язати яку необхідно для збереження здоров'я, поліпшення умов проживання та підвищення рівня життя населення регіону.

Значна частина водопровідно-каналізаційних споруд області відпрацювала нормативний строк експлуатації, що призводить до підвищених витрат електроенергії, збільшення вартості перекачування води і стоків та погіршення якості питної води. Загальна протяжність водопровідних мереж області становить 13 202,1 км, з яких 30 % перебуває у ветхому та аварійному стані,

протяжність каналізаційних мереж області становить 1 962,6 км, з яких зношених 43,3 % від їх загальної довжини.

На території Одеської області налічується 212 комплексів каналізаційних очисних споруд, загальною проєктною потужністю 1,5 млн м³/добу, з них 80 розташовані на базах відпочинку, в санаторіях та пансіонатах у рекреаційній зоні Білгород-Дністровського та Одеського районів.

Із загальної кількості очисних споруд майже 30% знаходяться у незадовільному санітарно-технічному стані. Основними причинами такого становища є морально застаріла технічна база (очисні споруди та каналізаційні мережі були побудовані ще у 70-80 роках минулого століття, та на сьогодні – застарілі і не відповідають сучасним вимогам) та відсутність капіталовкладень у модернізацію та капітальний ремонт, зважаючи на значний обсяг інвестицій, що призводить до забруднення земель і підземних водоносних горизонтів.

Забезпеченість населення країни якісною питною водою є пріоритетним напрямом діяльності обласної державної (військової) адміністрації і насамперед у період війни.

На 01.10.2024 за рахунок місцевих бюджетів побудовано 4 артезіанські свердловини; проведено ремонт 28 артезіанських свердловин, у тому числі замінено 2 башти; замінено 19 одиниць насосного обладнання; замінено водопровідних мереж (4,6 км); проведено капітальний ремонт на водопровідних мережах (5,2 км); замінено каналізаційних мереж (1,2 км); проведено капітальний ремонт на каналізаційних мережах (1,9 км).

За підтримки донорів та з метою забезпечення населення області сталим водопостачанням та водовідведенням під час відключення електропостачання, внаслідок збройної агресії з боку російської федерації, до підприємств були передані від ОАЕ через Фонд державного майна України, УВКБ ООН, USAID та Міжнародної організації з міграції понад 70 генераторів від 5 до 600 кВт.

Генератори були встановлені на об'єктах критичної інфраструктури (ВНС, КНС, свердловини, тощо), що дало змогу підтримувати тиск у мережах водопостачання та водовідведення.

Розвиток ринку праці та створення робочих місць

Протягом січня-вересня 2024 року в Одеській службі зайнятості отримували послуги – 28,7 тис. осіб; мали статус безробітного – 15,2 тис. осіб; отримували допомогу по безробіттю – 10,4 тис. осіб.

За сприянням центрів зайнятості Одеської області отримали роботу 10,2 тис. осіб, з них до набуття статусу – 5,6 тис. осіб; зареєстровані безробітні – 4,6 тис. осіб.

Рівень працевлаштування безробітних складає 35,8%.

Кількість зареєстрованих вакансій у січні-вересні 2024 – 15,2 тис.

Кількість укомплектованих вакансій за січень-вересень 2024 року – 9,3 тис.

Рівень укомплектування вакансій – 61,1%.

Для порівняння, протягом 2023 року кількість вакансій становила 14,8 тис. одиниць.

В цілому по Одеській області протягом 2023 року було укомплектовано 11,1 тис. вакансій. Рівень укомплектування вакансій становив 74,4%.

Одним із напрямів активної політики зайнятості населення є організація суспільно корисних робіт в рамках Урядового проєкту «Армія відновлення». Служба

зайнятості залучає до суспільно корисних робіт зареєстрованих безробітних та здійснює фінансування заробітної плати цих осіб.

В рамках прийнятих обласною та районними військовими адміністраціями розпоряджень протягом січня-вересня 2024 року, за сприянням Одеської обласної служби зайнятості, до участі у суспільно корисних роботах залучено 4,3 тис. осіб та до громадських робіт – 1,2 тис. осіб з числа зареєстрованих безробітних.

Змінами законодавства запроваджено нові активні програми зайнятості, які передбачають надання компенсації роботодавцям за працевлаштування деяких категорій громадян, та спрямовані на створення і збереження робочих місць, розвиток бізнесу шляхом надання фінансової допомоги роботодавцям:

– за програмою прийнято рішення щодо 385 працевлаштованих ВПО, згідно постанови КМУ від 20.03.2022 № 331 «Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні»;

– за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб прийнято 56 рішень щодо надання роботодавцям компенсації на оплату праці, згідно постанови КМУ від 08.09.2015 № 696 «Про затвердження Порядку здійснення заходів сприяння зайнятості, повернення коштів, спрямованих на фінансування таких заходів, у разі порушення гарантій зайнятості для внутрішньо переміщених осіб»;

– згідно постанови КМУ від 10.02.2023 № 124 «Про затвердження Порядку надання роботодавцям компенсацій за працевлаштування зареєстрованих безробітних» філіями Одеського обласного центру зайнятості (далі – філіями ООЦЗ) прийнято 134 позитивних рішення;

– згідно постанови КМУ від 18.04.2023 № 338 «Про затвердження Порядку компенсації суб'єктам малого підприємництва фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за працевлаштування зареєстрованих безробітних на нові робочі місця» прийнято 304 позитивних рішення.

Професійне навчання безробітних є одним з актуальних інструментів зниження рівня безробіття, підвищення якості трудового потенціалу. У січні-вересні 2024 року проходили професійне навчання 1,5 тис. осіб, рівень працевлаштування після закінчення професійного навчання склав 82,3%.

Навчалися та підвищували кваліфікацію на курсах цільового призначення в Державному навчальному закладі «Одеський центр професійно-технічної освіти ДСЗ» 1,3 тис. осіб; навчалися шляхом стажування у роботодавців майже 0,2 тис. осіб.

Для підтримання конкурентоспроможності осіб на ринку праці філіями ООЦЗ видано 1146 ваучерів, з них: 127 особам з числа внутрішньо переміщених осіб; 67 особам з інвалідністю; 17 особам з числа учасників бойових дій; 935 особам, віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років.

Згідно урядового проекту «єРобота» протягом січня-вересня 2024 року було подано понад 1,1 тис. заяв на отримання мікрогрантів/грантів. Фактично Державним центром зайнятості надано 311 мікрогрантів фізичним та юридичним особам на загальну суму 75,0 млн грн. В рамках реалізації мікрогрантів заплановано створити 639 робочих місць, у тому числі 28 осіб з числа учасників бойових дій та членів їх сімей на загальну суму 13,5 млн грн (56 робочих місць).

Доходи населення, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати

Середньомісячна заробітна плата по області за 2023 рік за розрахунковими даними становила 13396 грн.

У першому півріччі 2024 року середньомісячна заробітна плата на підприємствах області за розрахунковими даними склала 15 129 грн, що більше на 16,5 % до аналогічного показника 2023 року (*І півріччя 2023 року – 12 980 грн*) та на 12,9 % до початку року.

По Україні середньомісячна заробітна плата у першому півріччі 2024 року становила 19 415,0 грн.

Серед регіонів України за рівнем середньомісячної заробітної плати за січень 2022 року Одеська область посіла 9 місце. Через воєнний стан офіційних статистичних даних немає.

Найвищий рівень середньомісячної заробітної плати спостерігається у галузях: «інформація та телекомунікації» – 35314 грн, «транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» – 19312 грн, «фінансова та страхова діяльність» – 17829 грн, «постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря» – 16780 грн.

Низький рівень середньомісячної заробітної плати штатних працівників спостерігається у галузях: «тимчасове розміщування й організація харчування» – 7291 грн, «оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів» – 9751 грн та «будівництво» – 10040 грн.

На 01.01.2024 загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах області становила 161,7 млн грн.

На 01.10.2024 загальна сума заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах області становила 161,8 млн грн.

Протягом першого півріччя 2024 року загальна сума погашеної заборгованості становить 81,7 млн грн.

Проблемним залишається питання значної заборгованості з виплати заробітної плати на державних активних підприємствах – 124,0 млн грн або 76,6% до загальної суми заборгованості, у тому числі: АТ «Одеський припортовий завод» – 81,9 млн грн, ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт» – 16,0 млн грн, ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія» – 5,3 млн грн, ДП «Дослідне господарство ім. М.І. Кутузова інституту водних проблем і меліорації НААН України» – 4,9 млн грн, ДП «ДГ «Андріївське» ОДС ДС НААН» – 4,7 млн грн.

На 01.10.2024 за оперативними даними по трьом підприємствам порушено справи про банкрутство.

Соціальне забезпечення

На 01.10.2024 кількість одержувачів усіх видів державних допомог становить 102,26 тисяч сімей.

Сума за 9 місяців 2024 року призначених та виплачених державних допомог становить 3 231 405,72 тис. грн, заборгованості по виплатах немає.

Кількість отримувачів допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях, становить 11 289 сімей. Протягом січня – вересня 2024 року зазначена допомога профінансована на суму 319 351,32 тис. грн.

На 01.10.2024 в Одеській області перебувало на обліку 5793 особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, з них: ліквідатори аварії на

ЧАЕС – 2898 осіб; потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи – 2351 особа, в тому числі 556 дітей; особи, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій – 24 особи; дружина (осіб) (ЧАЕС) померлого громадянина – 520 осіб.

На 01.10.2024 в Одеській області за даними Єдиного державного реєстру ветеранів зареєстровано 68 944 особи з них: 49 400 учасників бойових дій; 6 566 осіб з інвалідністю внаслідок війни; 6693 члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; 1460 членів сімей загиблих (померлих) Захисників/Захисниць України; 5 осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; 4 809 учасників війни.

За результатами реалізації обласної програми соціальної підтримки населення на 2024-2026 роки «Соціальний захист населення в Одеській області» передбачено фінансування з обласного бюджету на 2024 рік 27 617,8 тис. грн, направлено на реалізацію заходів програми станом на 01.10.2024 – 6 189,5 тис. грн. Найбільші з них:

- надання одноразової цільової матеріальної допомоги сім'ям постраждалих та/загиблих внаслідок збройної агресії російської федерації проти України на території Одеської області – 2800,0 тис. грн;

- щорічна виплата членам сімей загиблих працівників органів внутрішніх справ до Дня вшанування пам'яті працівників органів внутрішніх справ, які загинули під час виконання службових обов'язків на суму 126,0 тис. грн;

- організація супроводу дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, на відпочинок до оздоровчих закладів Міністерства соціальної політики України (ДПУ Міжнародний дитячий центр «Артек») з подальшим відшкодуванням батьками або особами - 206,0 тис. грн;

- надання члену сім'ї грошової компенсації у розмірі 50 тис. грн на поховання і встановлення надгробку особі, удостоєній звання «Почесний громадянин Одеської області» – 50,0 тис. грн;

- відшкодування вартості за надані реабілітаційні послуги дітям з інвалідністю та дітям із захворюваннями опорно-рухового апарату, нервової системи та розладами психіки, які зареєстровані на території Одеської області (крім м. Одеса) – 3078,120 тис. грн;

- фінансова підтримка обласних громадських організацій на ведення статутної діяльності на суму 241,4 тис. грн;

- забезпечення функціонування системи раннього втручання шляхом підготовки відповідних міждисциплінарних команд на суму 20,0 тис. грн;

- закупівля чотирьох спеціалізованих автомобілів для реалізації пілотного проєкту «Інватаксі» для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю з діагностикою захворювань нервової системи й опорно-рухового апарату на суму 8000,0 тис. грн.

На 1 жовтня 2024 року в Головному управлінні Пенсійного фонду України в Одеській області перебувало на обліку 561,2 тис. пенсіонерів, з них 41,8 тис. осіб отримують пенсії відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

З початку року своєчасно опрацьовано 29,9 тис. заяв на призначення пенсії та 36,0 тис. заяв на індивідуальні перерахунки пенсій. Призначено пенсій 20,3 тис. осіб.

Проведено сім масових перерахунків пенсій. Після проведених перерахунків середній розмір пенсії на 01.10.2024 склав 5596,6 грн, що на 10,3 % більше порівняно з аналогічним періодом попереднього року та на 137 % більше прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб.

Продовжують працювати 174,7 тис. пенсіонерів, що на 2,0 тис. осіб більше ніж на 01.10.2023.

Отримують виплати в банках 438,1 тис. пенсіонерів, або 77,7 % загального контингенту одержувачів.

Триває цифровізація діяльності Пенсійного фонду України та його органів як складова розвитку Єдиної інформаційної системи соціальної сфери та основа для покращення якості надання послуг населенню.

Забезпечено можливість користування електронними послугами на вебпорталі Пенсійного фонду громадянами / юридичними особами, які мають електронний цифровий підпис / електронну печатку.

Протягом звітного періоду засобами вебпорталу Електронних послуг Пенсійного фонду України подано 1870 заяв на призначення пенсії, 2869 заяв на перерахунок пенсії, 1795 анкет щодо внесення змін до Реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, 2037 заяв з питань призначення субсидій та пільг, 41 заява на призначення страхових виплат, 24 заяви щодо призначення разової допомоги до 24 серпня, 36 заяв на перерахунок щодо виплати пенсій військовослужбовцям та інших категорій, 1220 заяв на виготовлення паперових пенсійних посвідчень та 4824 заяви з виплатних питань.

На вебпортал Електронних послуг Пенсійного фонду України надійшло 95,7 тис. сканованих копій документів про трудову діяльність, які повністю опрацьовані. Залучено до реєстрації та приєднання до електронних сервісів вебпорталу Пенсійного фонду України 1348 надавачів житлово-комунальних послуг. Реалізовано інформаційний обмін з 1114 надавачами житлових послуг, а саме: опрацьовано 34998 запитів на 6827,1 тис. рядків. Продовжується робота з наповнення Реєстру застрахованих осіб даними про страховий стаж та отриманий дохід/заробітну плату. На підставі звітності платників єдиного соціального внеску реєстр поповнився інформацією про 687,9 тис. застрахованих осіб.

Забезпечено захист інформації, кібербезпеку, кіберзахист та безпеку інформаційних технологій. Оновлений Порядок надання доступу до ресурсів інформаційно-комунікаційної системи Пенсійного фонду України.

Забезпечується експлуатація «Електронного реєстру листків непрацездатності». За результатами опрацювання медичних висновків сформовано понад 284,5 тис. електронних листків непрацездатності.

Підтримка внутрішньо переміщених осіб

Всього на обліку з 2014 року до 01.10.2024 року перебувають 217 558 внутрішньо переміщених осіб, в тому числі 51692 дитини. З початку повномасштабного вторгнення до Одеської області перемістилося 17 7196 осіб, з яких 43 568 дітей.

Державну допомогу сьогодні отримують понад 56 тисяч осіб.

За інформацією районних державних адміністрацій в області налічується більше 1,5 тис. вільних місць для проживання, у тому числі 920 в місцях компактного поселення.

На 01.10.2024 в наявних місцях компактного поселення проживає 821 внутрішньо переміщена особа.

Продовжується робота щодо забезпечення додаткових місць для розміщення ВПО, відкриття нових та дообладнання наявних МТП.

В області створено Координаційні центри підтримки цивільного населення при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 83 територіальних громадах.

Також в області створено ради з питань внутрішньо переміщених осіб при Одеській обласній державній (військовій) адміністрації, 7 районних державних (військових) адміністраціях та в 40 територіальних громадах.

Сьогодні актуальним є питання надання медичних послуг внутрішньо переміщеним особам у період війни, і держава створює умови для ефективного та доступного для всіх громадян медичного обслуговування в закладах охорони здоров'я Одеської області. З 24.02.2022 до 01.01.2024 госпіталізовано до стаціонару 22 420 внутрішньо переміщених осіб (в тому числі за 2023 рік – 13 006 осіб), за 9 місяців 2024 року – 6661 особа.

Охорона здоров'я

На 01.10.2024 загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 151, з них: першого рівня надання медичної допомоги – 63 заклади, серед яких 50 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 305 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини та 289 ФАП і ФП; другого рівня 51 заклад, серед яких центральні, багатопрофільні, міські та районні лікарні; третього рівня – 16 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування, з яких: 1 диспансер; 1 станція переливання крові; 3 спеціалізованих будинки дитини; 2 психіатричні лікарні; 1 Багатопрофільний шпиталь ветеранів; 3 лікарні (дитяча, обласна клінічна, обласний клінічний медичний центр). Інші заклади – 20 закладів (санаторії, заклади МОЗ України, навчальні заклади).

Надають медичну допомогу 6271 лікар, 9508 фізичних осіб середнього медичного персоналу, 5459 молодшого.

Екстрену медичну допомогу в області надають 176 бригад екстреної медичної допомоги КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради».

За період з 24.02.2022 до 01.01.2024 року зареєстровано всього звернень до ЦПМСД, дитячих поліклінік, поліклінічних відділень (для ЦРЛ), консультативно-діагностичних центрів – 83 317 осіб (в тому числі у 2023 році – 39 821 особа), з яких дорослі – 39 821 особа, діти – 11 903 особи, за 9 місяців 2024 року ці показники склали 20 382 (в тому числі 12 378 дорослих та 8 004 дитини).

Воєнний стан формує нові пріоритетні виклики в сфері охорони здоров'я, пов'язані з новими видами тілесних ушкоджень, появою мінно-вибухових травм, вогнепальних поранень та контузій, колосальним навантаження психологічного характеру в умовах гострого дефіциту кадрового потенціалу та збільшення потреб населення у психологічній підтримці, реабілітації та соціальному супроводі.

У контексті медичної підтримки одним із пріоритетів протягом 2024 року стала медична реабілітація. Для забезпечення населення якісною

реабілітаційною допомогою у всіх кластерних та надкластерних закладах організуються реабілітаційні відділення та протягом 2024 року збільшено кількість надавачів послуг за даним пакетом програми медичних гарантій.

З метою збільшення доступності та наближення медичних й реабілітаційних послуг до населення протягом 2024 року відбувалось оновлення та покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я. Так, закінчуються роботи з підготовки бункера для лінійного прискорювача, який буде встановлено за рахунок Міністерства охорони здоров'я України на базі КНП «Одеський регіональний клінічний протипухлинний центр» ООР».

Департаментом охорони здоров'я облдержадміністрації організовано та проведено серію виїзних профілактичних медичних оглядів населення віддалених куточків області із залученням обласних фахівців. За кошти обласного бюджету проводиться закупівля високовартісних лікарських засобів та витратних матеріалів (зокрема для новонароджених з дихальними розладами закуплено препарати сурфактанта).

В рамках розвитку напрямку трансплантації в умовах КНП «Роздільнянська багатопрофільна лікарня» двічі проведено експлантацію органів (серця, нирок), що врятувало життя 5 пацієнтам, в тому числі багатодітній матері.

Протягом 2024 року відбувався розвиток мережі медичних установ, що надають медичну допомогу пацієнтам з серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями. Отримано від МОЗ України та ведено в експлуатацію «важке» обладнання – сучасні ангіографічні системи в КНП «Дунайська обласна лікарня» ООР» та КНП «Міська клінічна лікарня № 11» ОМР. Організовано та проводяться вихідні медичні огляди обласних фахівців для мешканців сільської місцевості із залученням мультидисциплінарних команд лікарів та психологів, у тому числі з використанням пересувного мамографічного комплексу.

Протягом 9 місяців 2024 року зареєстровано зниження рівня захворювання на туберкульоз на 28,7% в порівнянні з аналогічним періодом 2023 року, показник захворюваності на туберкульоз складає 64,8 на 100 тис. населення.

Підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, зокрема туберкульозу, ВІЛ-інфекції та вірусних гепатитів проводиться на постійній основі шляхом виступів фахівців в медіа та висвітлення інформації на інтернет-ресурсах Департаменту, спеціалізованих закладів охорони здоров'я, Центру контролю та профілактики хвороб.

З метою створення імунного прошарку населення проводяться заходи з активного пропагування необхідності проведення планової імунопрофілактики для дитячого та дорослого населення. На жаль, нестабільне забезпечення імунобіологічними препаратами (зокрема живої вакцини для профілактики поліомієліту) негативно впливає на рівень виконання плану профілактичних щеплень.

З метою підвищення рівня охоплення наркозалежних замісною терапією (далі – ЗПТ) протягом 9 місяців 2024 року впроваджується робота сайтів ЗПТ на базі закладів охорони здоров'я первинної ланки. В місті Одеса додатково для обслуговування на таких сайтах залучено 250 наркозалежних.

У закладах охорони здоров'я області впроваджено систему інфекційного контролю відповідно до норм чинного законодавства.

З метою підвищення рівня прихильності пацієнтів з комбінованою патологією (ВІЛ + туберкульоз, ВІЛ + наркозалежність, туберкульоз + наркозалежність, ВІЛ + туберкульоз + наркозалежність) до лікування запропонованими сучасними методами лікування таких пацієнтів в Одеській області проводиться за декількома сучасними методиками із залученням технологічних засобів зв'язку та соціального супроводу з боку неурядових організацій. Забезпечено консультування за принципом «рівний – рівному».

Освіта

Освітній процес серед **закладів дошкільної освіти** організовано для 50 тисяч дітей віком від 3 до 6 років у 807 закладах дошкільної освіти. Серед яких: 557 (69%) працюють в очній (денній) формі для 32 757 вихованців; 173 (21%) працює у дистанційній формі для 5 644 вихованців; 31 (4%) працюють у змішаному режимі для 642 вихованців; 46 (6%) закладів дошкільної освіти знаходяться на простой з різних причин. Під час атак ворога було пошкоджено 17 закладів, проведено роботи по відновленню приміщень 11 освітніх установ, тривають відновлювальні роботи у 2 закладах дошкільної освіти.

В області функціонує **702 заклади загальної середньої освіти**, із них: 618 закладів комунальної форми власності територіальних громад, 2 заклади державної форми власності, 25 закладів обласної комунальної власності, 57 приватних закладів.

У межах реалізації власних повноважень та з метою забезпечення необхідності охоплення на відповідній території усіх профілів навчання, визначених законодавством, гарантування і забезпечення права кожного учня на вибір відповідного профілю навчання сформована прогнозована мережа ліцеїв для здобуття профільної середньої освіти, яка затверджена розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 29.08.2024 № 829/ОД-2024 «Про мережу ліцеїв Одеської області». До прогнозованої мережі профільних ліцеїв ввійшли 240 закладів освіти, серед них: 206 – академічні, 34 – професійні.

У 2024 році продовжено роботу стосовно реалізації Концепції «Нова українська школа», зокрема пілотування в межах інноваційно-освітнього проєкту «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту базової середньої освіти».

З метою реалізації інноваційного освітнього проєкту видано розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 12.09.2024 № 875/А-2024 «Про затвердження переліку осередків викладання навчального предмета «Захист України» у закладах освіти Одеської області», визначено та затверджено 100 осередків викладання навчального предмета «Захист України» в Одеській області, а саме: 86 в ЗЗСО громад, 13 в ЗПТО(ЗПО) та ФПВ, 1 в ЗЗСО обласного підпорядкування.

В умовах повномасштабного вторгнення зазнали пошкоджень 48 закладів загальної середньої освіти, проведено роботи по відновленню 40 освітніх установ, тривають відновлювальні роботи у 5 закладах загальної середньої освіти.

Із фактично наявних 27 закладів професійно-технічної освіти, 37 закладів фахової передвищої освіти та 17 закладів вищої освіти зазнали пошкоджень 24 вищезазначені заклади. Пошкоджені приміщення відновлено.

В області налічується 99 закладів позашкільної освіти (63 заклади позашкільної освіти комунальної форми власності територіальних громад та 36 спеціалізованих закладів позашкільної освіти спортивного профілю (ДЮСШ). З 8 пошкоджених закладів проведено роботи у 5.

З метою створення безпечних умов для всіх категорій учасників освітнього процесу закладів освіти усіх типів та форм власності налагоджено тісну взаємодію у питанні формування безпекового освітнього середовища між обласною державною (військовою) адміністрацією, Головними управліннями Національної поліції та ДСНС України в Одеській області та органами управління освітою і закладами освіти.

За оперативною інформацією органів управління освітою фонд споруд цивільного захисту (далі – СЦЗ) та найпростіших укриттів (далі - НУ) у закладах освіти області, що використовувалися для укриття учасників освітнього процесу, становить 1046 одиниць для 242 391 особи.

У 2024 році передбачено виконати ремонтно-будівельні роботи захисних споруд цивільного захисту 189 закладів освіти, зокрема:

– у 131 закладі загальної середньої освіти (25 – будівництво, 18 – улаштування модульних укриттів та у 88 – ремонтно-будівельні роботи);

– у 58 закладах дошкільної освіти (8 – будівництво, 14 – улаштування модульних укриттів та у 36 – ремонтно-будівельні роботи).

На 01.10.2024 ремонтно-будівельні роботи виконано в укриттях 98 закладів освіти, зокрема у 71 закладі загальної середньої (у 2 – будівництво; у 16 улаштовані модульні укриття; у 53 – ремонт) та у 27 закладах дошкільної освіти (у 8 улаштовані модульні укриття та у 19 – ремонт).

У рамках реалізації на території Одеської області Концепції безпеки закладів освіти в області пілотуються безпекові проекти. Систематично здійснюється роз'яснювальна робота серед зацікавленої аудиторії щодо необхідності забезпечення охорони закладів загальної середньої освіти поліцією охорони.

За оперативною інформацією органів управління освітою у 181 закладі освіти Одеської області різних типів організовано охорону об'єктів із залученням суб'єктів охоронної діяльності, поліції охорони, громадських формувань з охорони громадського порядку, у 1137 закладах освіти організовано охорону об'єктів штатними працівниками закладів освіти.

1113 закладів обладнані тривожною сигналізацією з виведенням сигналу на пульти охорони («тривожна кнопка»), у 251 закладі встановлене зовнішнє та внутрішнє відеоспостереження, ще на 532 об'єктах встановлене зовнішнє відеоспостереження, на 96 – внутрішнє відеоспостереження. У 26 закладах освіти встановлені 37 металодетекторів (26 – арочних, 11 – ручних).

На 01.10.2024 у закладах освіти різних типів та форм власності облаштовано 485 класів безпеки. З нового навчального року розпочали свою роботу 53 інспектори «Служби освітньої безпеки», забезпечуючи безпечне середовище для всіх учасників освітнього процесу.

Разом з тим у 17 територіальних громадах працюють 22 спеціалісти із безпеки в освітньому середовищі: 9 фахівців підготовлені у рамках співпраці з Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, 13 фахівців – у рамках виконання постанови КМУ від 15.08.2023 № 867 «Про реалізацію експериментального проекту «Спеціаліст із безпеки в освітньому середовищі».

Робота над формуванням безпечного освітнього середовища та території безпеки у кожному закладі освіти триває.

З метою забезпечення організованим та якісним харчуванням учнів області видано розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 18.12.2023 № 1116/А-2023 «Про затвердження операційного плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 у закладах загальної середньої освіти Одеської області на 2023-2024 роки», визначено відповідальних осіб за виконання операційного плану заходів і розроблено комплексну регіональну програму «Реформування системи шкільного харчування в Одеській області на 2024-2027 роки» та затверджено розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 12.02.2024 №120/А-2024 «Про затвердження обласної комплексної програми «Реформування системи шкільного харчування в Одеській області на 2024-2027 роки».

На 01.10.2024 року:

- гаряче харчування організовано для 70 571 здобувача освіти, серед яких: 53 656 учні 1-4 класів та пільгової категорії, в тому числі діти з числа внутрішньо переміщених осіб. Вартість гарячого сніданку становить у середньому від 50 до 100 гривень;

- організація харчування школярів з використанням потужностей власних харчоблоків здійснюється у 482 закладах освіти. Послуга з організації харчування школярів «аутсорсинг» реалізується у 75 закладах освіти, «кейтеринг» – у 95 закладах загальної середньої освіти області;

- збільшено на 111 закладів загальної середньої освіти області, які стали учасниками проекту щодо залучення фінансової допомоги від Всесвітньої продовольчої програми при Організації Об'єднаних Націй (ВПП ООН) для покращення якості харчування учнів 1-4 класів. Наразі таких закладів в області 177;

- модернізовано харчоблоки у закладах загальної середньої освіти Білгород-Дністровської міської, Авангардівської та Окнянської селищних, Визирської сільської територіальних громад, що сприяло застосуванню нових технологічних моделей харчування, проєктів «Опорна кухня», «Базова кухня», які реалізовано із дотриманням вимог системи НАССР, як основного інструмента контролю безпеки харчування у закладах освіти області;

- функціонує 3 сучасних Кулінарних Хаби, які утворено на базі центрів професійної освіти області. За кошти обласного бюджету для їх роботи придбано сучасне обладнання на загальну суму 8,50 млн грн, як результат проведено навчання 813 кваліфікованих працівників харчоблоків закладів освіти області;

- отримано державне фінансування шляхом участі в роботі Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови (DREAM) для проведення робіт по модернізації харчоблоків 13 освітніх установ області, загальний обсяг субвенції становить 121,8 млн грн. Технологічна модель організації харчування «Опорна кухня» буде реалізована як 3 проєкти з обсягом субвенції 42,4 млн грн; «Базова кухня» – 10 проєктів з обсягом субвенції 79,4 млн грн.

Інклюзивно-ресурсні центри (далі – ІРЦ). В області сформована потужна мережа ІРЦ. Наразі їх 40 (387,6 ставок штатних одиниць). Мережа є однією з найбільших в Україні.

Супровід дитячого населення фахівцями ІРЦ забезпечується у 69 територіальних громадах, що становить 76 % (32 територіальні громади мають власні ІРЦ, ще 37 громад уклали договори про співпрацю між собою у частині супроводу інклюзивно-ресурсними центрами). 7 територіальних громад у процесі укладання договорів про співпрацю.

Для методичної підтримки фахівців інклюзивно-ресурсних центрів на базі КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» працює обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти та облаштовано єдиний в Україні тренінговий центр, що є аналогом інклюзивно-ресурсного центру і сучасним ХАБом для фахівців ІРЦ.

8 інклюзивно-ресурсних центрів та Обласний ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти забезпечені мобільними ІРЦ для організації доступу до дітей з ООП віддалених територій громад.

На 01.10. 2024 в закладах освіти різних типів Одещини отримують освітні послуги 6896 дітей з особливими освітніми потребами.

У закладах загальної середньої освіти функціонує 2354 класи з інклюзивним навчанням для 3268 дітей з ООП, у закладах дошкільної освіти – 393 інклюзивних групи для 748 дітей з ООП.

Для супроводу освітнього процесу під час інклюзивного навчання залучено 2271 асистент вчителя (вихователя).

Допущено до освітнього процесу 55 асистентів дитини та 11 соціальних працівників, що здійснюють супровід під час інклюзивного навчання.

Продовжується робота щодо формування безбар'єрного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти області шляхом подолання соціальних та психологічних бар'єрів, впровадження педагогіки партнерства, створення універсального дизайну та розумних пристосувань у закладах освіти.

Разом з вимогами щодо дотримання вимог архітектурної доступності будівель та приміщень закладів освіти, це стосується і навчальних матеріалів, методів викладання та оцінювання досягнень учнів, створення безбар'єрного фізичного простору.

У закладах освіти здійснюються заходи щодо облаштування ресурсних кімнат та медіатек. На 01.10.2024 облаштовано 49 медіатек та 362 сучасні ресурсні кімнати.

Для підвезення (на надання корекційних послуг) дітей з ООП використовується 13 спеціальних автобусів та 9 мобільних інклюзивно-ресурсних центрів. У 144 закладах освіти туалетні кімнати облаштовані відповідно до потреб учнів з інвалідністю.

Здійснюються заходи щодо продовження цифровізації освітнього процесу закладів освіти області, використання новітніх інформаційних технологій.

У закладах загальної середньої освіти налічується 49346 одиниць комп'ютерної техніки. Показник кількості учнів на один ПК становить 14%, вчителів – 2 %. 26 % (13 038 одиниць) комп'ютерної техніки не працює, є застарілою та потребує оновлення.

Із 702 закладів загальної середньої освіти: 75% підключено до широкопasmового (оптичного) інтернету; 25% мають інший інтернет (мобільна точка доступу, технологія ADSL- модемна абонентська телефонна лінія тощо).

702 заклади загальної середньої освіти області здійснюють ведення електронних журналів та щоденників, що становить 100% від загальної кількості

закладів. Підключено до платформи Дія.Освіта – 334 заклади освіти, використовують Дія.Освіта – 9127 осіб – 42%. Підключено до платформи Дія.QR 363 заклади загальної середньої освіти – 56%. Зареєстровано в ІТ-студіях 299 вчителів інформатики закладів освіти.

У підтримку ініціативи Президента України В. Зеленського освітній цифровий проєкт «Мрія» запроваджується у 6 закладах загальної середньої освіти області, що увійшов у 40 шкіл України, які розпочали пілотування даного проєкту.

У вересні 2024 року розпочали свою роботу 5 цифрових освітніх центрів, які функціонують на базі закладів загальної середньої освіти Одеської, Чорноморської, Южненської міських рад, Саф'янівської сільської ради та Комунального закладу «Рішельєвський науковий ліцей». Функціонування таких центрів суттєво покращує організацію освітнього процесу для всіх її учасників.

Водночас на базі 6 закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти здійснюються заходи щодо створення цифрових освітніх центрів (Digital Learning Centers (DLC)).

Створення багатопрофільних центрів професійної освіти. Шляхом реорганізації (об'єднання) в регіоні створено потужні багатопрофільні центри професійної освіти, а саме: Заклад професійної (професійно-технічної) освіти «Дунайський центр професійної освіти», Державний навчальний заклад «Одеський професійний ліцей морського транспорту» та Відокремлений підрозділ «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія».

Разом з тим тривають реорганізаційні заходи щодо об'єднання ДНЗ «Одеське професійно-технічне училище машинобудування» та ДНЗ «Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту», ДНЗ «Ісаєвський професійний аграрний ліцей» та ДНЗ «Березівський професійний аграрний ліцей», а також ліквідації ДНЗ «Теплодарський професійний ліцей».

Водночас розпочався процес ліквідації ДНЗ «Одеський професійний ліцей сфери послуг Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д. Ушинського» та створення на його базі ЗП(ПТ)О «Одеський професійний коледж інформаційних технологій та сфери послуг», а також зміни найменування Північного центру професійної освіти на ЗП(ПТ)О «Північний професійний коледж».

З метою реалізації завдань державної молодіжної політики в Одеській області утворено та функціонують консультативно-дорадчі органи молодіжних рад міських/сільських/селищних територіальних громад області.

На 01.10.2024 у територіальних громадах утворено 20 молодіжних рад, що становить 22% від загальної кількості громад області.

Молодіжні центри є платформою для розвитку лідерських якостей та комунікаційних навичок у молоді. Громадською організацією «Український національний центр» підготовлено 17 молодіжних працівників.

В області діють 15 молодіжних центрів – 4 це комунальні установи, які зареєстровані на платформі ДІЯ – Молодіжні центри України, та 9 – громадських організацій, з них 6 «СпівДія. Хаб Одещина» Громадської організації «Молодіжна рада Одеської області», з них 6 утворених в 2024 році.

В області реалізовано значну кількість програм та проєктів регіонального розвитку. У рамках програми «Ноутбук кожному вчителю» для вчителів області закуплено та передано майже 4381 сучасний ноутбук.

За сприяння Міністерства освіти і науки України область отримала 6081 од. комп'ютерної техніки: 2 061 сучасний хромбук ЮНІСЕФ та компанії Google; 4020 – від Фундації дружини Президента О. Зеленської.

Для учнів 1-11 класів з числа внутрішньо переміщених осіб передано 1198 планшетів та хромбуків для забезпечення належних умов їх освітньої діяльності.

У поточному році представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) разом з Фундацією Олени Зеленської з метою першочергово задовольняти потреби дітей, які мають обмежений доступ до освітнього процесу (дистанційно навчатися) у зв'язку з відсутністю необхідного технічного обладнання, передано до закладів загальної середньої освіти 1000 ноутбуків та 1000 планшетів.

Заклади загальної середньої освіти області беруть участь у проєкті ЮНІСЕФ та МОНУ по організації роботи цифрових освітніх центрів. Наразі визначено 8 закладів освіти області, розпочали свою роботу 5 цифрових освітніх центрів. Проєкт реалізується за участі та підтримки Японського агентства міжнародного співробітництва та Дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ.

Зазначені заклади освіти заплановано забезпечити: ноутбуками (20 шт.); планшетами (20 шт.); багатофункціональним пристроєм (принтер, сканер) – 1 шт.; проектором – 1 шт.; інтерактивною дошкою – 1 шт.; інтернет-обладнанням (Wi-fi роутером) – 1 шт.; генератором (1 шт.); 3D-принтером (1 шт.); наборами робототехніки – 15 шт.

Підтримка сім'ї, дітей та молоді

На 01.10.2024 року на території Одеської області потребують підтримки держави: 1866 дітей-сиріт; 3008 дітей, позбавлених батьківського піклування; 2903 особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

В області функціонує 67 дитячих будинків сімейного типу (далі – ДБСТ), в яких виховується 490 дітей-вихованців та 168 прийомних сімей (далі – ПС), до яких влаштовано 340 прийомних дітей, 2567 сімей опікунів/піклувальників, на вихованні в яких перебуває 3470 підопічних дітей, 14 патронатних сімей, до яких влаштовано 31 дитину.

На обліку кандидатів в усиновлювачі перебуває – 171 особа, усиновлено дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування – 61 особа.

Надано статус дитини, постраждалої внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, 530 особам.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану в евакуації продовжують перебувати:

- 9 ДБСТ/60 дітей вихованців, з них 8 ДБСТ/54 дитини перебувають за кордоном та 1 ДБСТ/6 дітей в межах України;
- 13 ПС/25 дітей в евакуації за кордоном, 1 ПС/1 дитина в межах України;
- 259 сімей опікунів/піклувальників, в яких виховується 354 підопічні дитини, з них 254 сім'ї/347 дітей перебувають за кордоном та 5 сімей/7 дітей – в межах України.

На територію Одеської області переміщено (евакуйовано) з інших областей України 14 ДБСТ, в яких виховується 132 дитини (з урахуванням власних дітей), та 6 ПС, в яких виховується 13 дітей.

За межами України тимчасово перебувають (евакуйовані) станом на 01.10.2024 452 дитини.

В Одеській області здійснюють діяльність 6 з 12 Центрів соціально-психологічної реабілітації дітей та притулків для дітей. Тимчасово переміщено (евакуйовано) із зазначених соціальних закладів 61 вихованець.

В березні в Україні стартував проєкт «Родина для кожної дитини: розвиток сімейного патронату». На Одещині за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) спільно із МБО «Партнерство кожній дитині» Службою у справах дітей обласної державної адміністрації проведено спільний аналіз статистичних показників, в результаті чого було відібрано 9 громад Одеської області, які прийматимуть участь у довгостроковому проєкті із розвитку патронату. Такими громадами стали: Одеська, Ширяївська, Болградська, Любашівська, Маразліївська, Білгород-Дністровська, Подільська, Овідіопольська, Чорноморська.

Культура

На 01.10.2024 року до мережі закладів культури області відноситься: 6 театрів (1 – Національний), обласна філармонія, 676 бібліотек (1 – Національна), 671 клубний заклад, 74 мистецькі школи, 24 музеї (юридичні особи, 1 – Національний) та 165 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 10 кінотеатрів (приватні), 7 парків культури та відпочинку, державний цирк. Закрито Поплавський клуб Новоборисівської сільської ради Роздільнянського району, Веселівський будинок культури Андрієво-Іванівської сільської ради Березівського району.

Свою діяльність заклади культури і мистецтва здійснювали у рамках реалізації обласних комплексних програм, зокрема:

– обласна комплексна програма «Культура Одещини – 2020-2024 роки». На виконання заходів Програми у 2024 році передбачено – 2 444,00 тис. грн, на 01.10.2024 профінансовано 1 693,81 тис. грн;

– «Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки». На реалізацію Програми в обласному бюджеті на 2024 рік передбачено 450,0 тис. грн, на 01.09.2024 профінансовано 49,9 тис. грн.

В ході агресії російської федерації проти України протягом 2022-2024 років пошкоджено 26 закладів культури: 4 публічні бібліотеки, 10 будинків культури, 6 музеїв, 2 театри, 4 заклади мистецької освіти.

За рахунок коштів місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством, відновлено 15 об'єктів.

Спільно з Громадською організацією «Museum for Change» заклади культури і мистецтва області активно співпрацюють з міжнародними фондами та організаціями: ALIPH (Швейцарія), Гранд Принц, ЮНЕСКО тощо.

За рахунок коштів міжнародного благодійного фонду ALIPH проводяться стабілізаційні роботи на будівлі Одеського національного художнього музею – пам'ятці архітектури та містобудування національного значення.

Проведено консерваційні роботи на будівлі Одеського музею морського флоту – пам'ятці архітектури та містобудування національного значення за фінансової підтримки Світового фонду пам'яток (США).

У 2024 році за допомогою ЮНЕСКО проведено обстеження 3D-сканування будівель Одеського національного художнього музею та Будинку вчених, які були пошкоджені у 2023 році. ЮНЕСКО взяла на себе зобов'язання підтримати розробку плану консервації Будинку вчених, а також проведення аварійно-стабілізаційних робіт. Наразі складено дефектний акт та кошторис на відновлення підпірної стіни.

За допомогою зазначеної міжнародної організації завершено роботи з встановлення OSB щитів і броньованої захисної плівки на вікнах Будинку вчених та Одеського музею західного і східного мистецтва, Одеського національного художнього музею, Одеського літературного музею тощо. За фінансування міжнародного альянсу ALIPH завершено захист броньованою плівкою вікон Одеського національного академічного театру опери та балету і Одеського історико-краєзнавчого музею. Всього 15 пріоритетних об'єктів культурної спадщини за підтримки міжнародних партнерів захищені щитами з OSB та броньованою плівкою.

Наразі реалізується проєкт фонду «Cultural Emergency Response» на потреби музеїв Одеської області на загальну суму 49,0 тис. євро.

Одним з пріоритетних завдань, яке реалізовувалось у 2024 році, є створення електронних копій документів і артефактів – цифрової спадщини Одеського регіону. На 01.10.2024 оцифровано 62 книги (3694 сторінки), які поповнили електронну цифрову бібліотеку краєзнавчої літератури на сайті ООУНБ ім. М. Грушевського.

Музеї Одеської області (юридичні особи) розпочали роботу в рамках експериментального проєкту щодо запровадження електронної системи Реєстру Музейного фонду України.

Одеський художній музей на цей час оцифрував майже 3000 музейних предметів з колекції музею, Одеський музей західного і східного мистецтва продовжує роботу зі створення електронної наукової картотеки музею, всього опрацьовано 6501 науково-уніфікований паспорт. За підтримки ЮНЕСКО продовжується оцифрування музейних колекцій Одеського археологічного музею НАН України.

Портал культурної спадщини Одеської області містить інформацію про 750 об'єктів. Оцифровано та зведено в електронний каталог понад 50000 аркушів документації.

На базі закладів культури діють майже 40 мовних курсів та клубів з вивчення української мови, проводяться тренінги для різних категорій населення. У 2024 році з обласного бюджету виділено 300,0 тис. грн для придбання літератури українських та світових авторів для 3-х обласних бібліотек. За Програмою поповнення фондів публічних бібліотек від Українського інституту книги отримано 6012 прим. книг на суму 592,75 тис. грн для публічних бібліотек 54 територіальних громад.

Проведено низку масових заходів зорієнтованих на популяризацію української мови та літератури, зокрема XXIV Всеукраїнську виставку – форум «Українська книга на Одещині» в Одеській національній науковій бібліотеці та Всеукраїнську науково-практичну конференцію «ОдесаБібліоСаміт» на базі Центральної міської бібліотеки ім. І. Рядченка м. Чорноморська. У заході взяли участь понад 4000 відвідувачів, представлено 3000 нових книжок понад 60 видавництв України.

Фізична культура і спорт

На 01.10.2024 в Одеській області функціонує 71 дитячо-юнацька спортивна школа, школа вищої спортивної майстерності, центр олімпійської підготовки зі стендової стрільби, регіональний центр фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю «Інваспорт», центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» та понад 300 спортивних клубів.

Протягом 2024 року, враховуючи важливу роль фізичної культури і спорту в подоланні психологічних та фізіологічних наслідків щоденного стресу, якому піддається населення України, основна робота щодо розвитку сфери фізичної культури і спорту здійснюється за такими основними напрямками:

- залучення всіх верств населення до регулярних занять фізичною культурою і спортом;
- створення системи фізкультурно-спортивної реабілітації ветеранів війни та членів їх сімей;
- забезпечення сталої роботи закладів фізичної культури і спорту;
- забезпечення організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, спортивних змагань в умовах воєнного стану;
- підтримка та розвиток резервного спорту та спорту вищих досягнень.

У 2024 році за рахунок субвенції з державного бюджету в Одеській області продовжилась реалізація окремих заходів соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України». Реалізація проєкту має позитивний вплив на рівень охоплення фізкультурно-оздоровчою діяльністю в Одеській області, сприяє впровадженню нових методів роботи з населенням. На 01.10.2024 в Одеській області працює 53 координатори в 42 територіальних громадах.

За 9 місяців 2024 року проведено понад 300 фізкультурно-оздоровчих заходів. Продовжується проведення обласних спортивних ігор – змагань серед команд територіальних громад Одеської області.

Водночас майже повністю зупинена реалізація інфраструктурних проєктів.

Розпочата робота з адаптації раніше розроблених проєктів до викликів сьогодення, зокрема потреба у розгортанні мережі фізкультурно-спортивної реабілітації військовослужбовців, правоохоронців та цивільного населення, які зазнали поранень.

Так, триває пошук джерел фінансування проєкту створення сучасного центру фізкультурно-спортивної реабілітації з можливістю проживання до 80 осіб в селищі Авангард.

Продовжується підтримка резервного спорту та спорту вищих досягнень.

В рамках Обласної комплексної програми розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області на 2022-2024 роки здійснюється виплата грошової допомоги кращим спортсменам Одеської області та їх тренерам, фінансування заходів з розвитку олімпійських та неолімпійських видів спорту та видів спорту осіб з інвалідністю.

Спортсмени Одеської області продовжують підготовку до участі у всеукраїнських та міжнародних змаганнях.

В головних змаганнях 2024 року – Олімпійських та Паралімпійських ігор в м. Париж взяли участь 16 спортсменів Одеської області, які отримували грошову допомогу з обласного бюджету.

Туристично-рекреаційна галузь

Туристично-рекреаційна галузь Одеської області завжди була вагомим джерелом доходів для місцевої економіки. Вона сприяє залученню інвестицій, створенню робочих місць і підтримці малого та середнього бізнесу. Одеський регіон є популярним серед туристів завдяки своєму виходу до Чорного моря, наявності культурних пам'яток, багатим природним ресурсам, виноробним і гастрономічним традиціям.

З початком повномасштабної війни з росією туристично-рекреаційна галузь Одеської області зазнала значного спаду. Основними факторами, які вплинули на цей сектор, стали ризики безпеки, зменшення кількості туристів та обмеження доступу до морських зон.

Зниження кількості відвідувачів і скорочення рекреаційної діяльності призвели до втрати доходів для багатьох підприємств, особливо тих, які спеціалізувалися на обслуговуванні відпочивальників. Складна ситуація змусила багатьох власників бізнесу або призупинити діяльність, або адаптуватися до нових умов, наприклад, перетворювати свої готелі та хостели на житло для внутрішньо переміщених осіб.

В умовах війни галузь вимушено переорієнтується на внутрішніх туристів і нові формати рекреації, зокрема зростає інтерес до екологічного та культурно-історичного туризму, що не потребує перебування на морському узбережжі. Розвиток природних парків, національних заповідників та екскурсійних маршрутів по культурних та історичних об'єктах Одеської області став основою для залучення нових категорій відвідувачів.

Туристично-рекреаційна галузь також адаптується для підтримки населення в умовах війни. Організація дитячих таборів для дітей, які постраждали від війни, літніх кемпінгів для внутрішньо переміщених осіб та заходів для ветеранів та їхніх сімей стає важливою складовою діяльності регіону. Це допомагає не тільки підтримати місцеві громади, але й зберегти певну активність у туристичній сфері.

Розвиток громадянського суспільства

За даними Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса) на 01.10.2024 загальна кількість громадських об'єднань в області склала 6556 організацій.

Основна частка громадських об'єднань припадає на м. Одеса. Найбільша кількість чинних міських громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення у містах Балта, Біляївка, Подільськ, найменша – у м. Білгород-Дністровський. Найбільша кількість чинних районних громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення в Березівському, Болградському, Подільському районах, найменша – в Одеському районі.

Розподіл кількості громадських об'єднань Одеської області за напрямками діяльності є досить різноманітним. Найпоширенішого спрямування серед них є фізкультурно-спортивні, ветеранські, професійні, волонтерські та правозахисні громадські об'єднання.

Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси осіб з інвалідністю, чорнобильців.

У січні-вересні 2024 року обласна державна (військова) адміністрація провела 18 електронних консультацій з громадськістю з питань соціально-економічного, культурного розвитку регіону та інших суспільно значущих питань.

Консультації з громадськістю проводилися та висвітлювалися на вебресурсах обласної державної (військової) адміністрації відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 №996.

Природокористування та безпека життєдіяльності людини

Атмосферне повітря. Кліматичні особливості Одеського регіону, значне збільшення автомобільного парку, його старінням та поганий стан доріг, збільшення інтенсивності потоку на дорогах стали причиною високого рівня забруднення атмосферного повітря. Негативний вплив на довкілля мали викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами виробничими підприємств. Майже три чверті всіх викидів забруднюючих речовин нашого регіону (75 %) спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 25 % – підприємствами переробної промисловості. Також однією з основних причин забруднення є використання суб'єктами господарювання паливних генераторів через тривалу відсутність електропостачання в області, пов'язаною з пошкодженням енергетичної інфраструктури внаслідок вибухів від ракет та дронів рф.

Водні ресурси. На 01.10.2024 наявною інформацією на території Одеської області нараховується 3147 водозаборів, які належать 2236 водокористувачам. Загальна кількість водопунктів складає 5951, у тому числі артезіанських свердловин – 5 748, шахтних колодязів – 194, джерельних каптажів – 9.

Забезпеченість підземними водами питної якості становить близько 20%. Питне водопостачання області майже на 80% забезпечується за рахунок поверхневих джерел. По одеському водопроводу надходить вода з р. Дністер, в Ізмаїльському районі з р. Дунай, в Болградському районі з оз. Ялпуг. Всі інші населені пункти користуються водою з підземних джерел.

Загальна протяжність водопровідних мереж в Одеській області становить 10162,1 км, з них у незадовільному стані – 3 053,3 км, що становить 30,05 % від їх загальної протяжності. Протяжність каналізаційних мереж складає 1 886,4 км, з них у незадовільному стані – 857,3 км, що становить 45,4 % від їх загальної протяжності.

Земельні ресурси області площею 3331,4 тис. га характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння. За призначенням і використанням розподіляються: *землі сільськогосподарського призначення* – 2 588,18 тис. га (77,7%), з них: *рілля* – 2 077,042 тис. га (62,35 %), *виноградники* – більше 80 тис. га; *землі громадського призначення* – 30,5 тис. га; *землі оздоровчого призначення* – 2,0 тис. га; *землі рекреаційного призначення* – 4,5 тис. га; *землі лісгосподарського призначення, ліси та інші лісовкриті площі* – 223,4 тис. га (6,7 %); *землі водного фонду* – 210,73 тис. га (6,33 %), *землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики* – 31,7 тис. га.

Порушені землі становлять 2,4 тис. га, з них не використовуються – 1,5 тис. га: *землі транспорту та зв'язку* – 25,1 тис. га; *землі під твердими побутовими відходами* – 0,5 тис. га, з яких більша частина не відповідає екологічним нормам.

Лісові ресурси. Одеська область є малолісною та лісодефіцитною. На одного мешканця області припадає лише 0,1 га лісу. Загальна лісистість Одеської області становить близько 6 %.

Площа лісових ділянок в області складає 220,1 тис. га, з них 203,9 га – вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки. Із загальної площі лісових ділянок захисні насадження займають площу 183,1 тис. га, або 83% з них полежахисні лісові смуги – 49,8 тис. га.

З метою збільшення надходжень до місцевих бюджетів рішенням Одеської обласної ради від 21.06.2024 № 669-VIII прийнято регуляторний акт, яким встановлено ставку рентної плати за заготівлю другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних користувань та використання корисних властивостей лісів на території Одеської області.

Рослинний світ. Область має велику кількість рослин, в тому числі рідкісні, які занесені до Червоної книги України. Із «червонокнижних» видів тут охороняються, зокрема сальвінія плаваюча, водяний горіх плаваючий, плавун щитолистий, меч-трава болотна, альдрованда пухирчаста, зозулинець болотний, коручка болотна і чемерицеподібна, білоцвіт літній, гвоздика бессарабська, ковила дніпровська, золотобородник цикадовий та інші.

Перелік видів тварин і рослин, які підлягають особливій охороні на території Одеської області, затверджений рішенням Одеської обласної ради від 18.02.2011 № 90-VI, налічує 292 види рослинного світу, з них 155 занесені до Червоної книги України.

Тваринний світ. Фауна Одеської області різноманітна і представлена 1500 видами безхребетних та більше 400 видами хребетних тварин.

Починаючи з 2020 року в Одеській області Громадська організація Rewilding Ukraine займається відновленням екосистем в дельті Дунаю та в Тарутинському степу за фінансової підтримки гранту Європейського фонду повернення щодо диких тварин Rewilding Europe. Метою проекту стало повернення природного випасу в дельту Дунаю шляхом заселення трав'янистих тварин. Попри воєнні дії роботи продовжувались у 2024 році. На сьогодні багато тварин адаптувалися та дали потомство. Це допомагає створити та підтримувати багатий на біорізноманіття напіввідкритий мозаїчний ландшафт з луками, водоймами та різноманітними рослинами, зменшити ризик виникнення пожеж та стимулює екотуризм в регіоні.

Стосовно ведення мисливського господарства необхідно зазначити, що в області зареєстровано 40 користувачів мисливських угідь, за якими закріплено 2,5 млн га угідь. З початку військової агресії РФ проти України використання мисливських тварин на території області не здійснювалось.

Відновлення водних біоресурсів на даний час здійснюється лише за рахунок користувачів, що здійснюють промисловий вилов водних біоресурсів в умовах Режимів СТРГ.

Природно-заповідний фонд та екологічна мережа. Природно-заповідний фонд області (далі – ПЗФ) має в своєму складі 131 територію та об'єкт, загальна площа яких становить 166 978,4471 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 5,01 %.

На територіях та об'єктах ПЗФ охороняються більше 194 видів представників рослинного і 382 види тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

Відповідно до міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі у Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Рамсарської та Бернської конвенцій, Законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р, Державної стратегії регіонального

розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Департаментом проводилась робота щодо створення нових заповідних об'єктів. У 2024 році створено:

- ландшафтний заказник місцевого значення «Чигринська балка», площею 579,18 га на території Раухівської селищної ради Березівського району, рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII;

- ландшафтний заказник місцевого значення «Схили до Лунга», загальною площею 11,2134 га на території Саф'янівської сільської територіальної громади Ізмаїльського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII;

- ландшафтний заказник місцевого значення «Коло глея», загальною площею 45 га на території Овідіопольської селищної територіальної громади Одеського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII.

Поводження з відходами (крім поводження з радіоактивними відходами).

В області створені та експлуатуються потужності з оброблення небезпечних відходів виробництва та споживання. Проте наявних потужностей недостатньо. Система збору небезпечних відходів не розвинута в сільській місцевості.

У 2024 році Департаментом екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації організовано виконання робіт по збору та видаленню залишку непридатних пестицидів у кількості 135,5 тонн та 97,9 тонн упаковки (тари) забрудненої непридатними пестицидами в районах області.

В області налічується 63 підприємства, які здійснюють вивезення твердих побутових відходів ТПВ, з яких: 55 комунальних підприємств, 8 – приватної форми власності.

Роздільне збирання окремих компонентів ТПВ запроваджено в області в 30 населених пунктах. Більша кількість ТПВ розміщуються у несортованому вигляді на полігонах ТПВ. Кількість сміттєзвалищ складає 628 од., загальною площею 1040,0 га.

Між Одеською обласною державною адміністрацією, Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України та 7 місцевими радами підписано Меморандум про співпрацю та партнерство для здійснення спільних заходів щодо створення сучасних потужностей з оброблення побутових відходів. У рамках угоди підготовлено технічне завдання на виконання відповідного інвестиційного проєкту «Участь регіональних та місцевих органів влади в провадженні законодавства ЄС у сферах захисту навколишнього природного середовища в частині формування належної системи управління відходами та розвитку інфраструктурних проєктів в Одеській області».

Відповідно до вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 року № 820-р, та набранням чинності Закону України «Про управління відходами» обласною державною (військовою) адміністрацією ведеться робота щодо корегування Регіонального плану управління відходами в Одеській області, яким будуть визначені сценарії розвитку системи управління відходами, закриття несанкціонованих сміттєзвалищ та звалищ, що не відповідають санітарним та екологічним вимогам, управління специфічними потоками відходів, розвиток інфраструктури управління побутовими відходами.

ЦІЛІ ТА ПРІОРИТЕТИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

2. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Пріоритетні напрями:

- ⇒ підвищення фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах впровадження бюджетної децентралізації;
- ⇒ підвищення ролі та відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у розв'язанні актуальних проблем соціально-економічного розвитку районів та територіальних громад області;
- ⇒ створення умов для зменшення диспропорцій у рівні соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;
- ⇒ потреба у поліпшенні результатів господарювання у зв'язку з переорієнтацією ринків збуту продукції реального сектору економіки;
- ⇒ проведення раціональної та ефективної бюджетно-податкової політики, дотримання фінансової дисципліни.

Ключові кроки:

- ✚ сприяння стійкому економічному та соціальному розвитку районів та територіальних громад;
- ✚ підвищення рівня взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення збільшення надходжень до місцевих бюджетів;
- ✚ підвищення рівня бюджетної самостійності місцевих бюджетів;
- ✚ підвищення мотивації до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів;
- ✚ підвищення ефективності використання бюджетних коштів;
- ✚ нарощування доходів державного та місцевих бюджетів відповідно до темпів зростання макроекономічних показників області;
- ✚ недопущення виникнення кредиторської та дебіторської заборгованості у бюджетній сфері.

Очікувані результати:

- запровадження дієвого механізму управління бюджетним процесом як складової частини системи управління державними фінансами, сприяння фінансовій підтримці територіальних громад з метою забезпечення їх ефективного функціонування у воєнний та повоєнний час.

3. РОЗВИТОК РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

3.1. Промисловість

Пріоритетні напрями:

- ⇒ відновлення та стабілізація промислового виробництва всіх видів промислової діяльності з їх подальшим стабільним розвитком;
- ⇒ модернізація та технологічне оновлення виробництва на основі впровадження сучасних енерго- та ресурсозберігаючих технологій;
- ⇒ розвиток навних та формування нових видів діяльності з вищою доданою вартістю;
- ⇒ створення та розвиток індустріальних парків;
- ⇒ підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, освоєння нових інноваційних видів високотехнологічної продукції;
- ⇒ диверсифікація ринків збуту.

Ключові кроки:

- + сприяння у відновленні хімічної та нафтохімічної галузей промисловості;
- + модернізація виробництв на основі впровадження новітніх техніки та технологій за рахунок посилення інноваційної складової розвитку галузей промисловості;
- + активізація роботи із залучення інвестицій з метою збільшення обсягів виробництва експортоорієнтованої продукції та нарощування виробництва вітчизняних аналогів імпортованих товарів;
- + сприяння приведенню стандартів якості та технічних умов у відповідність до вимог і положень ЄС;
- + сприяння підприємствам промисловості у вирішенні проблемних питань організації виробництва продукції з новим рівнем якості і властивостей на основі використання новітніх технологій та забезпечення позитивної динаміки виробництва продукції;
- + розвиток економічного потенціалу регіону шляхом розбудови інфраструктури та мережі індустриальних парків, створення нових робочих місць, реалізації проєктів розвитку;
- + стимуляція економічної діяльності шляхом подальшої реалізації програм: «Доступні кредити 5-7-9%», «єРобота», «єОселя», «Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2025 роки»;
- + формування списків суб'єктів господарювання переробних галузей промисловості незалежно від форм власності, які потребують заміни критично важливого промислового обладнання (засобів виробництва) у зв'язку із знищенням (пошкодженням) внаслідок бойових дій, в рамках реалізації експериментального проєкту щодо отримання критично важливого промислового обладнання (засобів виробництва) у вигляді гуманітарної допомоги, затвердженого постановою КМУ №924 від 05.07.2024.
- + вирішення питання щодо відновлення діяльності Одеського нафтопереробного заводу (*середньострокова перспектива*).

Очікувані результати:

- зростання продуктивності та обсягів промислового виробництва:
  - індекс промислового виробництва очікується на рівні 108,0 %;
  - обсяг реалізованої промислової продукції зросте до 105,0 млрд грн;
- інтеграція регіональних виробників у світові та євроінтеграційні процеси – поступове перетворення країни із сировинної бази на виробника продукції з високою доданою вартістю;
- зростання конкурентоспроможності регіональної промислової продукції за рахунок впровадження інновацій та високого рівня якості;
- утворення рівних умов для експортованої та імпортованої продукції.

3.2. Розвиток підприємництва

Пріоритетні напрями:

- ⇒ підтримання державних важелів впливу на розвиток малого та середнього підприємництва;
- ⇒ створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва, у тому числі шляхом реалізації оновленої Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області з урахуванням повоєнного відновлення;
- ⇒ вдосконалення правового врегулювання господарських та адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Ключові кроки:

- + сприяння впровадженню законодавчих нововведень для розвитку та підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- + виконання заходів Програми розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області;
- + виконання заходів Програми «ЄОселя»;
- + координація та надання консультативної підтримки регуляторним органам з питань здійснення державної регуляторної політики.

Очікувані результати:

- посилення розвитку якісного виробництва в області, збільшення конкуренції регіональної продукції на ринку, поширення практики соціальної відповідальності серед підприємців;
- пошук нових ланцюгів створення доданої вартості продукції, поживлення експорту регіональних товарів та послуг на зовнішні ринки;
- збільшення кількості суб'єктів господарювання;
- дотримання принципу прозорості та врахування громадської думки у здійсненні регуляторними органами в області державної регуляторної політики, недопущення прийняття економічно недоцільних, неефективних регуляторних актів, здійснення дерегуляції.

3.3. Агропромисловий комплекс

Пріоритетні напрями:

- ⇒ підвищення ефективності роботи аграрної галузі економіки шляхом впровадження сучасних ресурсо- та вологозберігаючих, екологічно безпечних технологій виробництва сільськогосподарської продукції;
- ⇒ підвищення ефективності використання зрошувальних земель;
- ⇒ підвищення родючості ґрунтів;
- ⇒ створення сучасної селекційно-насінницької бази аграрного виробництва;
- ⇒ збільшення урожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці;
- ⇒ розвиток овочівництва і картоплярства, виноградарства і садівництва;
- ⇒ вирощування чисельності поголів'я худоби та птиці;
- ⇒ розвиток кооперації на селі, створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів;
- ⇒ сприяння сталому розвитку малого та середнього бізнесу в аграрній сфері, фінансовій підтримці малого бізнесу та малих аграрних підприємств;

- ⇒ підвищення рівня конкурентоспроможності виробленої продукції, впровадження безвідходних технологій виробництва;
- ⇒ розбудова мережі промислових холодильних фрукто- та овочесховищ вздовж магістральних автодоріг.

Ключові кроки:

- ✚ реалізація пілотних проєктів з відновлення зрошення в Одеській області;
- ✚ реконструкція Нижньо-Дністровської зрошувальної системи;
- ✚ координація та/або участь у розрахунках збитків завданих земельному фонду Одеської області внаслідок військової агресії російської федерації на території області;
- ✚ забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках;
- ✚ раціональне використання природних ресурсів, особливо земель сільськогосподарського призначення, удосконалення структури посівних площ та впровадження у виробництво елементів науково обґрунтованої системи землеробства передової техніки та технологій вирощування сільськогосподарських культур.

Очікувані результати:

- підвищення урожайності сільськогосподарських культур;
- збільшення площ зрошуваних земель до 70 тис. га у 2025 році (*сьогодні площа використання зрошуваних земель – 40,2 тис. га*);
- здійснення переходу виробництва і переробки сільськогосподарської продукції на сучасні прогресивні ресурсо- та енергозберігаючі, безвідходні технології;
- стабілізація та нарощування поголів'я худоби та птиці, збільшення виробництва молока, м'яса, яєць;
- підвищення ефективності роботи виноградно-виноробної галузі, її конкурентоспроможності;
- вирощування сільськогосподарської продукції у господарствах населення, вирішення проблем підвищення рівня життя та самозайнятості сільського населення;
- впровадження сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням досягнень науки та передового досвіду;
- впровадження у виробництво елементів науково-обґрунтованої системи землеробства, передової техніки та технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- розширення можливостей використання інновацій в аграрному секторі;
- створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього бізнесу в сільській місцевості і, як наслідок, збільшення виробництва товарної сільгосппродукції дрібними товаровиробниками;
- розрахунки збитків завданих земельним ресурсам сільськогосподарського призначення внаслідок всіх випадків військової агресії російської федерації на території області.

3.4. Транспортна інфраструктура та морегосподарський комплекс

Пріоритетні напрями:

- ⇒ розроблення і впровадження системи заходів щодо захисту і відновлення логістичної інфраструктури;
- ⇒ посилення захисту портів та портової інфраструктури, посилення можливостей ППО в південному регіоні;
- ⇒ покращення залізничного та автомобільного сполучення в межах області та з сусідніми державами;
- ⇒ розбудова пунктів пропуску, їх модернізація та розширення з метою прискорення проходження необхідних контрольних процедур через державний кордон, поліпшення якості сполучення та перетинання кордону;
- ⇒ відновлення українського торговельного флоту, суднобудування та судноремонту (за передовими зразками країн ЄС та світу);
- ⇒ створення конкурентних умов роботи морських портів України, створення умов доступу приватних інвестицій для розвитку морських портів;
- ⇒ відновлення повноцінного функціонування контейнерних ліній та поромного сполучення (суднозаходи в українські порти);
- ⇒ розвиток напрямків залізничних, автомобільних та внутрішніх водних шляхів, включених до індикативних карт мережі TEN-T;
- ⇒ підвищення технологічної спроможності організації мультимодальних перевезень, забезпечення злагодженого функціонування всіх частин ланцюга поставок з використанням декількох видів транспорту;
- ⇒ забезпечення ефективно працюючого, доступного та безпечного ринку надання транспортних послуг;
- ⇒ розвиток транспортної інфраструктури та оновлення рухомого складу транспорту;
- ⇒ підвищення екологічності та енергоефективності транспортних засобів;
- ⇒ розширення потужності Дунайського портового кластеру, створення в регіоні інфраструктури для збільшення обсягів вантажообігу через р. Дунай.

Ключові кроки:

- + відновлення, відбудова, модернізація об'єктів транспортної інфраструктури, які були пошкоджені внаслідок російської агресії;
- + ремонт та модернізація рухомого складу поїздів, реконструкція залізничних станцій та колій, комплексна реконструкція та оптимізація залізничних припортових станцій;
- + реконструкція аеродромного комплексу Міжнародного аеропорту «Одеса», відновлення радіолокаційного покриття, впровадження нової автоматизованої системи керування повітряним рухом та системи мовного зв'язку в Одеському РДЦ;
- + відновлення діяльності Міжнародного аеропорту «Ізмаїл»;
- + продовження реалізації інвестиційних проєктів, розвиток інфраструктури морських терміналів у портах Одеської області;
- + модернізація, ремонт та експлуатація флоту ПрАТ «УДП», модернізація Кілійського суднобудівельно-судноремонтного заводу та підготовка його до спільного інвестиційного проєкту з іноземними суднобудівельними верфями;
- + приватизація ДП «Білгород-Дністровський морський торговельний порт»;
- + розбудова та модернізація пунктів пропуску через державний кордон, прискорення проходження необхідних контрольних процедур на пунктах пропуску

через державний кордон, збільшення пропускної спроможності через міжнародні пункти пропуску;

✚ продовження приватизаційних та концесійних процесів в портах області: Ізмаїльський, Одеський та Чорноморський (*середньострокова перспектива*);

✚ відновлення залізничного приміського сполучення Одеса – Чорноморськ (*середньострокова перспектива*).

Очікувані результати:

➤ відновлення та розбудова транспортної інфраструктури, зокрема розвиток альтернативних логістичних маршрутів та забезпечення вищого рівня захисту і безпеки інфраструктури, посилення міжнародного співробітництва регіону з сусідніми країнами та збільшення товарообороту.

3.5. Дорожньо-транспортне господарство

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

⇒ збільшення пропускної спроможності автодороги М-15 «Одеса – Рені», облаштування ділянки дороги Маяки-Удобне (*середньострокова перспектива*);

⇒ запуск WIM - влаштування елементів системи моніторингу за станом доріг та умовами руху на автомобільних дорогах загального користування державного значення області (*середньострокова перспектива*);

⇒ проведення будівельних робіт шляхом нового будівництва, капітального ремонту або реконструкції Р-72 Контрольно-пропускний пункт «Старокозаче»– Білгород-Дністровський та Т-16-15 Контрольно-пропускний пункт «Великоплюске» – Новопетрівка – Цебрикове – Знам'янка – Березівка;

⇒ поліпшення транспортно-експлуатаційного стану мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та споруд на них, а саме: М-05 Київ – Одеса, М-14 Одеса – Мелітополь – Новоазовськ, М-27 Одеса – Чорноморськ, М-28 Одеса – Южний – /М-14/ з під'їздами;

⇒ добудова мостового переходу через Сухий лиман в с. Малодолинське з підходами на автомобільній дорозі М-27 Одеса – Чорноморськ (*середньострокова перспектива*);

⇒ забезпечення безперервного розвитку мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності, а також інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах);

⇒ відновлення і розвиток автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності, інших доріг, які є складовими автомобільних доріг державного значення (як співфінансування на договірних засадах), підвищення на них рівня безпеки руху, швидкості, комфортності та економічності перевезень;

⇒ поліпшення транспортної доступності віддалених населених пунктів до районного та обласного центрів;

⇒ поліпшення якості будівництва автомобільних доріг та проведення щорічного контролю;

⇒ встановлення автономних систем освітлення пішохідних переходів та енергозабезпечення світлофорів.

Очікувані результати:

- поліпшення транспортної доступності в межах області;
- розвиток автомобільних доріг загального користування, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, об'їзних доріг у населених пунктах;
- поліпшення транспортної доступності сільських населених пунктів;
- поліпшення транспортно-експлуатаційного стану та розвитку автомобільних доріг загального користування за основними маршрутами, в першу чергу на дорогах з високою інтенсивністю руху та під'їзних дорогах до АЕС, ТЕЦ, аеро- та морських портів, військових баз, елеваторів, залізничних станцій, районних, обласного центрів, територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного, місцевого значення, курортів.

3.6. Будівництво та житлова політика

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ моніторинг стану забезпечення містобудівною документацією територіальних одиниць на регіональному та місцевому рівнях;
- ⇒ вжиття заходів для отримання доступу уповноважених органів містобудування та архітектури до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (далі – ЄДЕССБ), моніторинг стану його наповнення з присвоєнням адрес метаданими ЄДЕССБ;
- ⇒ забезпечення розгляду проєктів містобудівної документації місцевого рівня (комплексних планів територіальних громад, генеральних планів населених пунктів (поєднаних з планами зонування), детальних планів територій);
- ⇒ формування пропозицій для розроблення програм комплексного відновлення суміжних областей; надання вимог державних інтересів для їх подальшого урахування при розробленні проєктів містобудівної документації.

Очікувані результати:

- виготовлення картографічної основи на більшу частину території Одеської області;
- забезпечення територіальних громад Одеської області Комплексними планами територій;
- функціонування містобудівного кадастру Одеської області, отримання суб'єктами містобудування актуальної інформації у сфері містобудівної діяльності.

4. РИНКОВІ ПЕРЕТВОРЕННЯ ТА ЇХ СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ

4.1. Реформування відносин власності

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ забезпечення масштабної, прозорої приватизації державної власності, оптимізації частки державного сектору економіки;
- ⇒ забезпечення надходження коштів від приватизації та оренди державного майна;
- ⇒ організація управління державною власністю.

Очікувані результати:

- забезпечення надходження коштів від приватизації до Державного бюджету відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань;

- забезпечення надходження коштів до Державного бюджету від оренди державного майна відповідно до встановлених Фондом державного майна України завдань;
- ефективне використання об'єктів державної власності.

4.2. Управління об'єктами комунальної власності

Пріоритетні напрями:

- ⇒ здійснення обліку майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Одеської області;
- ⇒ здійснення контролю за своєчасною сплатою орендної плати орендодавцями об'єктів комунальної власності;
- ⇒ розроблення та затвердження переліків показників ефективності роботи керівників, використання майна та коштів підприємств, установ і організацій;
- ⇒ підвищення ефективності управління об'єктами комунальної власності.

Ключові кроки:

- ✚ підвищення рівня наповнення дохідної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області;
- ✚ сприяння ефективному використанню та збереженню майна комунальної власності;
- ✚ погодження річних фінансових планів та проведення моніторингу їх фінансової діяльності, з наступним затвердженням заступниками голови облдержадміністрації відповідно до розподілу функціональних обов'язків;
- ✚ контроль за збереженням та ефективністю використання майна, переданого в управління підприємств, установ та організацій.

Очікувані результати:

- ефективне планування діяльності підприємств, підвищення рентабельності їх господарської діяльності;
- підвищення рівня наповнення дохідної частини обласного бюджету від використання об'єктів спільної власності територіальних громад області.

4.3. Цифрова трансформація та надання адміністративних послуг

Пріоритетні напрями:

- ⇒ розвиток мережі центрів надання адміністративних послуг в територіальних громадах з населенням менше 10 тисяч осіб;
- ⇒ вивчення потреби у впровадженні автоматизованої системи електронного документообігу (СЕД) в територіальних громадах та комунальних підприємствах області, включаючи установи й організації;
- ⇒ продовження реалізації проєкту «Кіберволонтер»;
- ⇒ забезпечення підключення населених пунктів, де знаходиться хоча б один об'єкт соціальної інфраструктури, до мережі Інтернет через фіксований широкопasmовий доступ із використанням волоконно-оптичних ліній зв'язку, а також закладів загальної середньої освіти до широкопasmового доступу мережі Інтернет через передачу донорських роутерів.

Ключові кроки:

- ✚ надання координаційної підтримки органам місцевого самоврядування для забезпечення підключення до широкопasmового Інтернету у сільських населених

пунктах, де присутній хоча б один об'єкт соціальної інфраструктури, а також закладів загальної середньої освіти до ширококутного доступу до мережі Інтернет через передачу донорських роутерів.

- ✚ впровадження додаткових систем електронного документообігу;
- ✚ впровадження інструментів електронної демократії в органах місцевого самоврядування;
- ✚ впровадження системи типу SIEM;
- ✚ забезпечення інформаційної безпеки радіомовлення та телебачення.

Очікувані результати:

- ✚ забезпечення населених пунктів сільської місцевості з відсутнім покриттям волоконно-оптичними лініями зв'язку, де наявний хоча б 1 заклад соціальної інфраструктури, доступом до ширококутного Інтернету, а також закладів загальної середньої освіти до ширококутного доступу до мережі Інтернет через передачу донорських роутерів;
  - підвищення рівня цифрової грамотності та обізнаності обширними правилами кібергігієни в інформаційному просторі.

5. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Пріоритетні напрями:

- ⇒ стимулювання несировинного експорту та підтримка діяльності регіональних товаровиробників;
- ⇒ формування інвестиційно привабливого бізнес-середовища з залученням до співпраці підприємців, галузевих та бізнес-асоціацій;
- ⇒ посилення конкурентних позицій локальних виробників на внутрішньому і зовнішньому ринках товарів і послуг.

Ключові кроки:

- ✚ підтримка стійкості регіональної економіки за рахунок залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів в рамках реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки;
- ✚ популяризація інвестиційних можливостей індустриальних парків з метою залучення потенційних інвесторів - учасників індустриальних парків;
- ✚ забезпечення актуалізації інформації щодо інвестиційних пропозицій територіальних громад для залучення інвестиційних коштів у розвиток територій;
- ✚ формування сприятливого інвестиційного клімату шляхом налагодження конструктивного діалогу з бізнесом із актуальних питань розвитку підприємництва;
- ✚ сприяння діяльності локальних товаровиробників та стимулювання експорту через чинні інструменти державної та регіональної підтримки бізнесу;
- ✚ організація та проведення ділових зустрічей, форумів, конференцій «круглих столів», семінарів щодо розвитку бізнесу та презентації інвестиційного/експортного потенціалу області;
- ✚ формування регіонального інвестиційного продукту з урахуванням інвестиційних пропозицій територіальних громад області щодо незадіяних виробничих приміщень та вільних земельних ділянок;
- ✚ сприяння розвитку секторів економіки з високим експортним потенціалом (сільське господарство, переробна і харчова промисловість, послуги у

сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги, транспортні та ділові послуги);

✚ залучення коштів міжнародних донорів до розробки та впровадження різноманітних маркетингових інструментів з презентації інвестиційних та експортних можливостей регіону (друкована рекламно-інформаційна продукція, розробка спеціалізованих онлайн-ресурсів, тематичного відеоконтенту тощо);

✚ залучення представників бізнес-спільноти області до участі у тематичних заходах: інвестиційних форумах, виставках, бізнес-форумах тощо.

Очікувані результати:

- збільшення зовнішньоторговельного обороту товарів та послуг області на 5,0%;
- підвищення конкурентоспроможності товарів регіональних виробників на зовнішньому ринку.

6. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ просування проєктів повоєнного відновлення та пропозицій регіону серед потенційних іноземних ділових партнерів;
- ⇒ залучення міжнародних партнерів та донорів для забезпечення потреб Одеської області;
- ⇒ створення передумов для формування конкурентоспроможного та позитивного міжнародного економічного й інвестиційного іміджу у світовому просторі;
- ⇒ позиціонування області у світовому економічному просторі як перспективної території для започаткування підприємницької діяльності;
- ⇒ активізація міжнародного співробітництва та розширення географії міжтериторіального партнерства.

7. ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

Пріоритетні напрями:

- ⇒ оптимізація структури виробництва і споживання паливно-енергетичних ресурсів зі збільшенням частки нетрадиційних видів палива та відновлюваних джерел енергії;
- ⇒ скорочення споживання енергоносіїв в бюджетній сфері та житловому фонді, підвищення енергетичної ефективності будівель, забезпечення повного обліку енергоносіїв;
- ⇒ оптимізація системи виробництва та транспортування теплової енергії, зниження її нераціонального споживання у кінцевого споживача;
- ⇒ залучення зовнішнього фінансування та європейського досвіду у сферу енергоефективності та енергозбереження, модернізація технологічного обладнання та здійснення заходів із заміщення традиційних видів палива альтернативними;
- ⇒ впровадження та забезпечення функціонування системи енергетичного менеджменту в установах та закладах бюджетної та соціальної сфери області;
- ⇒ підвищення комфортності умов проживання в житлових будинках та зменшення витрат домогосподарств на оплату житлово-комунальних послуг, інвестування ними в енергоефективність власного житла та покращення енергетичних характеристик житлового фонду.

Ключові кроки:

- ✚ будівництво ПЛ 330 кВ Новоодеська – Арциз із заміною ТА-2 на ПС 330 кВ «Арциз»;
- ✚ розширення мережі енергетичної інфраструктури з відновлюваних джерел енергії з залученням вітчизняних та іноземних інвестицій в розвиток енергетичного сектору;
- ✚ реалізація енергоефективних та енергозберігаючих проєктів/заходів, спрямованих на зменшення обсягів питомого споживання енергії у нежитлових та житлових будівлях (підвищення рівня енергетичної ефективності);
- ✚ реалізація проєктів із заміни та модернізації котлів, заміни аварійних і старих теплових мереж, з метою зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання;
- ✚ впровадження технічних та організаційних заходів щодо зниження витрат бюджету на енергоносії та забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами області;
- ✚ розширення мережі об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива з метою зниження витрат бюджету на енергоносії, забезпечення економії обсягів паливно-енергетичних ресурсів бюджетними установами та заміщення традиційних видів палива альтернативними.

Очікувані результати:

- енергетична самодостатність регіону, зменшення енергетичної залежності від традиційних джерел енергії та видів палива шляхом заміщення альтернативними видами палива і відновлювальними джерелами енергії;
- залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у розвиток мережі об'єктів енергетичної інфраструктури з відновлювальних джерел енергії;
- зменшення споживання теплової енергії у закладах бюджетної сфери області та зменшення навантаження на бюджети різних рівнів шляхом розширення мережі об'єктів теплоенергетики, що виробляють теплову енергію з альтернативних видів палива та надання послуг з енергосервісу;
- зменшення обсягів питомого споживання енергії (підвищення рівня енергетичної ефективності) у нежитлових та житлових будівлях та забезпечення належних умов проживання та/або життєдіяльності людей у такій будівлі шляхом реалізації енергоефективних та енергозберігаючих проєктів / заходів;
- зниження енергоємності виробництва теплової енергії, зменшення обсягу втрат енергоресурсів під час її транспортування та постачання шляхом заміни та модернізації котлів, заміни аварійних і старих теплових мереж;
- зменшення викидів CO² в атмосферу за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів з використанням енергоефективних матеріалів та обладнання.

8. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ✚ продовження фінансування заходів з розвитку систем водопостачання та водовідведення (капітальний ремонт, реконструкція та будівництво водопровідно-каналізаційних мереж, водопровідних і каналізаційних насосних станцій, артсвердловин, каналізаційних очисних споруд та резервуарів для накопичення чистої води);

- ✚ забезпечення надійності функціонування систем водопостачання та водовідведення та відновлення зруйнованої системи водопровідно-каналізаційного господарства внаслідок військової агресії російської федерації;
- ✚ встановлення систем доочищення питної води;
- ✚ ремонт та реконструкція систем водопостачання та водовідведення;
- ✚ будівництво артезіанських свердловин для питного водопостачання та ремонт та реконструкція водонапірних башт;
- ✚ забезпечення населення питною водою.

Очікувані результати:

- забезпечення населення області якісним питним водопостачанням та водовідведенням;
- функціонування систем доочищення питної води;
- оновлені водопровідні та каналізаційні мережі;
- впровадження енергозберігаючих технологій;
- введення в експлуатацію артезіанських свердловин для питного водопостачання, оновлених водонапірних башт.

9. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СФЕРА

9.1. Розвиток ринку праці та створення робочих місць

Пріоритетні напрями:

- ⇒ забезпечення надання шукачам роботи своєчасних та якісних послуг, спрямованих на прискорення їх працевлаштування;
- ⇒ надання якісних та своєчасних послуг внутрішньо переміщеним особам та демобілізованим військовослужбовцям;
- ⇒ сприяння зайнятості ветеранів війни – учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни;
- ⇒ організація професійного навчання, орієнтованого на задоволення поточних та перспективних потреб роботодавців, з максимальним використанням навчальної бази Одеського центру професійно-технічної освіти державної служби зайнятості;
- ⇒ заохочення роботодавців, які зберігають чинні та створюють нові робочі місця насамперед для громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці;
- ⇒ створення умов для працевлаштування в обсягах, необхідних для запобігання довготривалому безробіттю, зокрема нарощування обсягів професійного навчання безробітних під конкретне замовлення роботодавців та за професіями, що передбачають в подальшому самозайнятість або підприємництво, особливо мешканців сільської місцевості з урахуванням обмежених можливостей працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця на селі.

Ключові кроки:

- ✚ розширення сфери застосування праці та стимулювання зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць;
- ✚ підвищення професійного рівня та конкурентоспроможності економічно активного населення;
- ✚ підвищення мобільності робочої сили на ринку праці та удосконалення регулювання трудової міграції;

✚ сприяння зайнятості громадян, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції, та демобілізованих учасників бойових дій;

✚ залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт, які провадяться, для виконання робіт, що мають оборонний характер, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру, що виникли в період воєнного стану;

✚ підтримка середовища для внутрішньо переміщених осіб, зокрема реалізація комплексу заходів, що стосуються адаптації до нового місця проживання, забезпечення базових потреб населення на належному рівні, продовольчої безпеки, працевлаштування, соціальної підтримки та створення сприятливих умов для повернення до своїх домівок.

Очікувані результати:

- сприяння працевлаштуванню 13,0 тис. осіб, у т.ч. 6,1 тис. безробітних;
- кількість населення, зайнятого економічною діяльністю, становитиме близько 850,0 тис. осіб, рівень зайнятості – близько 40,0 %;
- рівень безробітного населення – 16,0 %;
- утворення в усіх сферах економічної діяльності близько 27,0 тис. робочих місць;
- тимчасова фінансова підтримка у період пошуку роботи 1,9 тис. осіб, а також можливе подальше працевлаштування на ці робочі місця на постійній основі. За рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та місцевих бюджетів прогнозується залучення до громадських робіт 1,7 тис. осіб;
- забезпечити на базі Державного навчального закладу «Одеський центр професійно-технічної освіти ДСЗ» професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації 1,4 тис. безробітних. За рахунок зміни акцентів у профнавчанні, з урахуванням зростання попиту на робочу силу, збільшити обсяги індивідуального навчання на виробництві, що забезпечить працевлаштування безробітних після завершення профнавчання на рівні не менше 90%.

9.2. Грошові доходи населення, заробітна плата, легалізація заробітної плати та погашення заборгованості з її виплати

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

⇒ налагодження ефективної співпраці відповідних територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади та місцевих органів виконавчої влади щодо здійснення контролю своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці, виконання роботодавцями умов колективних договорів та галузевих угод у частині оплати праці, недопущення необґрунтованого зменшення заробітної плати;

⇒ проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців щодо недопустимості використання робочої сили з порушенням трудового законодавства;

⇒ посилення роботи щодо забезпечення додержання мінімальних гарантій з оплати праці та у сфері боротьби з тіньовою зайнятістю, проведення правової роз'яснювальної роботи.

Очікувані результати:

- зростання середньомісячної заробітної плати до 16795,0 грн (темп росту до 2023 року – 11,0 %);
- скорочення заборгованості із виплати заробітної плати, в першу чергу поточної.

9.3. Соціальне забезпечення

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ розгалуження системи надання соціальних послуг у громадах області;
- ⇒ підтримка осіб та дітей з інвалідністю, інших незахищених верств населення, осіб, які отримали інвалідність внаслідок війни, членів родин загиблих (померлих) ветеранів війни;
- ⇒ створення єдиної системи обліку отриманих послуг ветераном, формування ветеранських просторів, впровадження системи помічника ветерана та наповнення дорожньої карти ветерана;
- ⇒ адаптація ветерана до цивільного життя, інтеграція в суспільство, отримання соціальної та професійної адаптації;
- ⇒ створення єдиного вікна в ЦНАПах територіальних громад для обслуговування ветеранів війни;
- ⇒ виконання державних програм щодо забезпечення житлом окремих категорій громадян.

Очікувані результати:

- забезпечення соціального захисту для ветеранів війни, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих), членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць.

9.4. Підтримка внутрішньо переміщених осіб

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ впровадження ефективних механізмів задоволення базових потреб ВПО та забезпечення доступу до послуг;
- ⇒ посилення здатності громад сприяти адаптації ВПО та ефективно реагувати на нові виклики;
- ⇒ забезпечення ВПО місцем тимчасового проживання;
- ⇒ раціональне використання ресурсів громад і бюджетів усіх рівнів, а також підтримка осіб, які мають намір повернутися до покинутого місця проживання;
- ⇒ виконання державних програм щодо забезпечення житлом ВПО.

Очікувані результати:

- створення умов для безпечного переміщення осіб із небезпечних зон та задоволення їхніх гуманітарних потреб;
- сприяння в невідкладному забезпеченні здатності осіб до адаптації на новому місці проживання після внутрішнього переміщення;
- створення умов, за яких люди, які перемістились, мають можливість безпечно та гідно повернутись до свого покинутого місця проживання.

10. ГУМАНІТАРНА СФЕРА

10.1. Охорона здоров'я

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ забезпечення доступності та якості медичних послуг для населення області, переміщених осіб та ветеранів;

- ⇒ підвищення рівня обізнаності населення з ключових питань збереження здоров'я: фізичного, ментального, репродуктивного;
- ⇒ розвиток мережі центрів ментального здоров'я;
- ⇒ розгалуження мережі реабілітаційних сервісів;
- ⇒ раннє виявлення онкологічних, серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань та удосконалення системи надання медичної допомоги при цих захворюваннях, зниження рівня інвалідизації та смертності;
- ⇒ підвищення охоплення наркозалежних замісною терапією, розгалуження мережі сайтів ЗПТ;
- ⇒ забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення на відповідній території шляхом здійснення комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію епідемій, спалахів інфекційних хвороб та їх наслідків;
- ⇒ участь у розробленні та виконанні державних і регіональних програм у сфері громадського здоров'я.

Очікувані результати:

- збільшення кількості укладених контрактів із НСЗУ за пріоритетними напрямами;
- зниження захворюваності на інфекційні хвороби шляхом підвищення рівня охоплення населення плановою імунопрофілактикою;
- підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики інфекційних захворювань, в тому числі туберкульозу, ВІЛ-інфікування, вірусних гепатитів;
- покращення роботи медичних сервісів для надання медичної допомоги населенню області та внутрішньо переміщеним особам;
- підвищення рівня охоплення наркозалежних замісною підтримуючою терапією;
- підвищення рівня раннього виявлення туберкульозу на первинній ланці, інфікування ВІЛ та вірусними гепатитами, охоплення пацієнтів з комбінованою патологією ВІЛ/туберкульоз сучасним лікуванням.

10.2. Освіта

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ відновлення приміщень пошкоджених закладів освіти;
- ⇒ створення безпечних умов для всіх категорій учасників освітнього процесу;
- ⇒ забезпечення рівного доступу до здобуття дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти з урахуванням потреб та індивідуальних можливостей здобувачів освіти;
- ⇒ трансформація мережі закладів загальної середньої освіти, розбудова мережі профільних ліцеїв;
- ⇒ впровадження реформи системи шкільного харчування;
- ⇒ реалізація заходів Концепції «Нова українська школа» у закладах загальної середньої освіти;
- ⇒ розширення мережі інклюзивно-ресурсних центрів та сприяння організації інклюзивного навчання у закладах освіти;
- ⇒ збереження та розвиток мережі закладів позашкільної освіти області;
- ⇒ реалізація завдань державної молодіжної політики в Одеській області;
- ⇒ модернізація професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти області;
- ⇒ продовження співпраці з Міжнародним надзвичайним фондом допомоги дітям при Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ) та Всесвітньої продовольчої програми ООН у частині всебічної підтримки освітньої діяльності здобувачів освіти

закладів освіти області, реалізація програми покращення шкільного харчування для учнів 1-4 класів тощо.

Очікувані результати:

- відновлення приміщення пошкоджених закладів освіти: 12 закладів загальної середньої освіти, 3 заклади дошкільної освіти, 3 заклади позашкільної освіти;
- організація освітнього процесу в закладах освіти з врахуванням потреб та індивідуальних можливостей здобувачів освіти;
- обладнання наявного фонду захисних споруд, створення та облаштування у закладах освіти споруд цивільного захисту, зокрема подвійного призначення, найпростіших укриттів для всіх учасників освітнього процесу, улаштування швидко споруджених захисних споруд цивільного захисту модульного типу, використання захисних споруд, розташованих поблизу закладів освіти;
- вдосконалення мережі закладів дошкільної освіти різних типів та форм власності, забезпечення дітей доступом до закладів дошкільної освіти у кожному населеному пункті;
- реалізація моделей в організації шкільного харчування «Базова кухня», «Опорна кухня»;
- підвищення якості організації харчування здобувачів освіти, зокрема учнів 1-4 класів, закладів загальної середньої освіти Одещини у співпраці з Всесвітньою продовольчою програмою ООН;
- охоплення харчуванням всіх учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти області, що здобувають освіту за очною та змішаною формами навчання;
- придбання нових шкільних меблів, комп'ютерного обладнання, техніки для вчителів, дидактичних матеріалів для забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти;
- підтримка розвитку мережі інклюзивно-ресурсних центрів, облаштування інклюзивного середовища;
- підтримка здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- залучення асистентів вчителів (вихователів) для супроводу освітнього процесу в умовах інклюзивного навчання відповідно до потреб. Організація підвищення кваліфікації асистентів вчителів (вихователів);
- оновлення сучасних інформаційно-комунікативних засобів навчання, широке застосування нових ІТ-технологій в освітній діяльності, формування технологічних компетентностей учнів, підвищення можливостей педагогів, оптимізація управлінських процесів у закладах освіти;
- створення сучасних точок доступу щодо максимальної швидкості мережі Інтернет за допомогою бездротової мережі Wi-Fi, зокрема в укриттях закладів освіти області;
- розвиток мережі закладів позашкільної освіти, урізноманітнення їх напрямів роботи;
- функціонування/розвиток кулінарних ХАБів в області;

- задоволення потреб ринку праці, суспільства і держави у кваліфікованих кадрах та фахівцях;
- зростання привабливості професійної (професійно-технічної) освіти, підвищення її конкурентоспроможності та якості відповідно до міжнародних стандартів;
- посилення співпраці закладів освіти з роботодавцями та соціальними партнерами;
- розвиток та поширення змагань серед учнів Всеукраїнських шкільних ліг «Пліч-о-пліч» в регіоні;
- утворення та реєстрація куренів-осередків з національно-патріотичного виховання учнівської молоді, первинних ланок Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»);
- покращення умов організації навчання, зокрема доступу до освіти, психосоціальної допомоги для здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб у співпраці з Міжнародним надзвичайним фондом допомоги дітям при Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), функціонування закладів освіти області в умовах дії правового режиму воєнного стану тощо.

10.3. Підтримка сім'ї, дітей та молоді **Пріоритетні напрями та ключові кроки:**

- ⇒ підтримка та розвиток сімейних форм виховання;
- ⇒ запровадження та організація функціонування послуги патронату над дитиною, що надаватимуться сім'єю патронатного вихователя;
- ⇒ повернення дітей тимчасово переміщених (евакуйованих) за межі України в сімейні форми виховання;
- ⇒ забезпечення створення та функціонування приміщень «Зелених кімнат» у кожному районі Одеської області;
- ⇒ зменшення кількості інституційних закладів на території Одеської області, до яких влаштовуються на цілодобове проживання діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування;
- ⇒ реалізація проекту «Родина для кожної дитини: розвиток сімейного патронату» за підтримки Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) спільно із МБО «Партнерство кожній дитині» на території відібраних громад, таких як: Одеська, Ширяївська, Болградська, Любашівська, Маразлівська, Білгород-Дністровська, Подільська, Овідіопольська, Чорноморська.

Очікувані результати:

- збільшення кількості форм сімейного влаштування: дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, опікунських сімей, родин, які усиновили дітей;
- повернення тимчасово переміщених (евакуйованих) за кордон дітей до сімейних форм виховання;
- запровадження функціонування приміщень «Зелених кімнат» у кожному районі Одеської області;
- зменшення кількості інституційних закладів на території Одеської області з урахуванням збільшення потужностей сімейних форм виховання.

10.4. Культура

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ відновлення пошкоджених внаслідок збройної агресії російської федерації проти України закладів культури та об'єктів культурної спадщини;
- ⇒ виконання заходів Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки;
- ⇒ здійснення заходів з меморіалізації подій, пов'язаних із збройною агресією російської федерації;
- ⇒ продовження роботи щодо створення цифрової спадщини Одеського регіону, модернізація та інформатизація бібліотек, запровадження нових інформаційно-бібліотечних послуг на основі інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток музейних та бібліотечних послуг тощо;
- ⇒ продовження роботи щодо формування нової моделі мережі закладів культури області, визначення пріоритетних напрямків культурних послуг;
- ⇒ участь культурних інституцій області в реалізації міжнародних мистецьких проєктів через культурну дипломатію, з метою поширення інформації про Україну та її культуру, війну росії в Україні, налагоджування діалогу між Україною та світовим суспільством.

Очікувані результати:

- збільшення відновлених закладів культури з метою надання населенню якісних та доступних культурних послуг;
- підвищення рівня знань та використання української мови у всіх сферах життєдіяльності суспільства;
- активізація роботи з меморіалізації подій, пов'язаних із збройною агресією російської федерації;
- збільшення кількості оцифрованих музейних артефактів, рідкісної та цінної книги, створення баз даних для зберігання цих об'єктів;
- забезпечення населення якісними та доступними культурними послугами шляхом підвищення ефективності діяльності закладів культури, впровадження нових форм забезпечення культурними послугами;
- збільшення реалізованих міжнародних культурно-просвітницьких та мистецьких проєктів;
- підвищення обізнаності іноземними громадянами про Україну та її культурні надбання.

10.5. Фізична культура і спорт

Пріоритетні напрями та ключові кроки:

- ⇒ створення системи закладів фізкультурно-спортивної реабілітації, розвиток спорту ветеранів війни;
- ⇒ реалізація проєктів та заходів із залучення всіх верств населення до регулярних занять фізичною культурою і спортом;
- ⇒ підтримка резервного спорту та спорту вищих досягнень.

Очікувані результати:

- реалізація проєктів у сфері фізкультурно-спортивної реабілітації;

- організація та проведення на постійній основі фізкультурно-оздоровчих заходів та спортивних змагань для різних верств населення (в т.ч. військовослужбовці та члени їх сімей, внутрішньо переміщенні особи, здобувачі середньої, фахової, вищої освіти, мешканці сільської місцевості тощо) з урахуванням вимог безпеки учасників;
- забезпечення виплат грошової допомоги кращим спортсменам Одеської області та їх тренерам.

10.6. Туристично-рекреаційна галузь

Пріоритетні напрями:

- ⇒ розширення та модернізація інфраструктури для забезпечення привабливості регіону для внутрішніх та міжнародних туристів;
- ⇒ залучення іноземних та національних інвесторів для розвитку туристичної галузі Одеської області через створення інвестиційної платформи, створення спеціальних умов для інвесторів;
- ⇒ створення єдиної онлайн-платформи з актуальною інформацією про туристичні об'єкти, події та маршрути, впровадження цифрового моніторингу туристичних потоків для оптимізації завантаженості локацій та запровадження віртуальних турів ключовими місцями для популяризації регіону на міжнародному ринку;
- ⇒ співпраця з тревел-блогерами, гастро-експертами та інфлюенсерами. Організація престурів та медіатурів для ключових стейкхолдерів. Активація офіційних акаунтів в соцмережах для регулярного висвітлення цікавих подій, маршрутів та об'єктів;
- ⇒ забезпечення доступності туристичних об'єктів для різних категорій туристів та екологічної стійкості туризму шляхом впровадження інклюзивної інфраструктури та розвитку екотуризму для людей з особливими потребами;
- ⇒ розвиток гастрономічного туризму та підвищення впізнаваності локальних крафтових виробників;
- ⇒ активізація та розвиток подієвого (фан-) туризму шляхом розробки щорічного календаря подій, підтримки локальних фестивалів, партнерства з великими організаторами, створення необхідної інфраструктури та залучення місцевих жителів і волонтерів для проведення заходів.

Ключові кроки:

- ✚ упровадження відновлення туристичних потоків до Одеської області через підвищення безпеки, інноваційні підходи та створення сучасної інфраструктури;
- ✚ збільшення інвестицій у розвиток туристичних об'єктів, що сприятиме зростанню доходів та підвищенню якості послуг;
- ✚ підтримка місцевого бізнесу та створення нових робочих місць завдяки залученню туристів та інвесторів, що зміцнить економіку регіону;
- ✚ покращення іміджу регіону на міжнародному рівні через активне висвітлення подій, співпрацю з медіа та використання новітніх технологій;
- ✚ підвищення впізнаваності локальних брендів і стимулювання розвитку гастрономічного туризму, що сприятиме популяризації Одеської області як одного з провідних гастрономічних регіонів України;

✚ посилення соціальної ролі туризму через організацію таборів для дітей, підтримку ВПО та ветеранів, що допоможе зберегти та розвинути місцеву туристичну галузь попри виклики війни.

10.7. Розвиток громадянського суспільства

Пріоритетні напрями:

⇒ забезпечення впровадження ефективних процедур участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики, вирішенні питань місцевого значення;

⇒ створення належних умов для інституційного розвитку інститутів громадянського суспільства;

⇒ стимулювання участі інститутів громадянського суспільства в соціально-економічному розвитку Одеської області;

⇒ створення сприятливих умов для міжсекторальної співпраці.

Ключові кроки:

✚ упровадження інструментів діалогу як підходу до вирішення чутливих питань;

✚ удосконалення механізмів і процедур залучення інститутів громадянського суспільства та суб'єктів господарювання до процесу розроблення регуляторних актів;

✚ популяризація переваг створення інститутів громадянського суспільства для спільного вирішення громадянами проблемних питань, захисту прав та інтересів, реалізація суспільно корисної діяльності, а також роз'яснення реєстраційних процедур;

✚ сприяння організації навчання представників інститутів громадянського суспільства з питань підготовки програм (проектів, заходів) для участі у конкурсах з метою отримання бюджетної підтримки, роботи з органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, тощо;

✚ популяризація соціального підприємництва як інструменту сталого розвитку громадських організацій;

✚ сприяння підвищенню рівня обізнаності громадян, представників бізнесу, державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування про роль інститутів громадянського суспільства;

✚ інформування інститутів громадянського суспільства про наявні грантові програми.

Очікувані результати:

➤ збільшення кількості громадян, які долучаються до формування і реалізації державної та регіональної політики;

➤ зростання кількості громадян до створення та діяльності інститутів громадянського суспільства;

➤ інститути громадянського суспільства використовують механізми співпраці з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, суб'єктами підприємницької діяльності для реалізації суспільно корисних проектів;

➤ інститути громадянського суспільства поінформовані про важливу роль соціального підприємництва.

11. ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Пріоритетні напрями:

- ⇒ створення нових територій та об'єктів ПЗФ для збільшення екологічної мережі, налагодження співпраці з органами місцевого самоврядування, науковими та навчальними закладами, установами ПЗФ, громадськими організаціями з заповідання цінних природних екосистем;
- ⇒ створення належних умов охорони, збереження та розвитку наявних об'єктів ПЗФ;
- ⇒ забезпечення екологічної безпеки в регіоні;
- ⇒ реалізація державної політики у системі моніторингу довкілля на території Одеської області, зокрема державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря;
- ⇒ впровадження системи управління відходами в Одеській області і побудова сміттєпереробної інфраструктури;
- ⇒ опрацювання питань збитків навколишньому природному середовищу на території області внаслідок військової агресії РФ, у т.ч. на території і об'єктах ПЗФ;
- ⇒ координація реалізації в області державної політики у сфері зміни клімату;
- ⇒ зменшення негативного впливу скидів з каналізаційних очисних споруд на стан водних ресурсів;
- ⇒ ліквідація джерел можливого забруднення довкілля побутовими відходами;
- ⇒ опрацювання питань щодо впливу діяльності Молдавської ДРЕС Придністровського регіону Республіки Молдова на стан довкілля області;
- ⇒ опрацювання питань покращення гідрологічного стану водних ресурсів Куяльницького і Хаджибейського лиманів;
- ⇒ інформування населення про стан довкілля.

Ключові кроки:

- ✚ реалізація природоохоронних заходів Регіональної комплексної програми Одеської області з охорони довкілля на 2024 - 2028 роки;
- ✚ розробка та впровадження Програми державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря зони Одеська;
- ✚ посилення нагляду (контролю) спеціально уповноваженими на це органами виконавчої влади з метою забезпечення додержання вимог законодавства про охорону довкілля місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями та громадянами;
- ✚ утримання згідно правил гідротехнічні споруди Придунайських водойм, дотримання режимів роботи водосховищ комплексного призначення та водогосподарських систем у басейні річок Причорномор'я та суббасейні нижнього Дунаю;
- ✚ виявлення та облік відходів, власник яких не встановлений, в межах відповідних територій;
- ✚ корегування Регіонального плану управління відходами в Одеській області;
- ✚ підготовка необхідних матеріалів і документів для створення нових територій та об'єктів ПЗФ для охорони та розвитку наявних;

- ✚ розробка документації із землеустрою з організації та встановлення меж територій та об'єктів ПЗФ та внесення відомостей до Державного земельного кадастру;
- ✚ системне інформування населення про стан довкілля в області;
- ✚ координація розрахунків збитків, завданих навколишньому природному середовищу внаслідок військової агресії РФ, на території області;
- ✚ здійснення оцінки ризиків та вразливості територій та/або населених пунктів до зміни клімату і розробка регіональної стратегії адаптації до змін клімату;
- ✚ ліквідаційний тампонаж гідрогеологічних свердловин Одеської області;
- ✚ коригування (розробка) проекту ремонту насосних, дамб, каналів дренажної системи Молдавська ДРЕС на Кучурганському водосховищі.

Очікувані результати:

- збільшення кількості територій та об'єктів ПЗФ Одеської області на 5 %;
- внесення меж територій та об'єктів ПЗФ до Державного земельного кадастру - 5% від загальної кількості об'єктів ПЗФ;
- зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами на 3%;
- зменшення скиду забруднюючих речовин на 3%;
- виявлення та облік відходів (ліквідація), власник яких не встановлений на 10%;
- відновлення роботи пунктів спостереження за забрудненням атмосферного повітря – 2 пости;
- розрахунки збитків завданих навколишньому природному середовищу внаслідок військової агресії РФ на території області – з кожного випадку;
- опрацювання заходів з покращення гідрологічного стану водних ресурсів Куяльницького та Хаджибейського лиманів;
- підготовка Екологічного паспорту Одеської області та щорічної доповіді про стан навколишнього природного середовища Одеської області.

12. ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2025 РІК

Показники	2023 рік факт	2024 рік очікуваний результат	2025 рік прогноз	2025 рік до 2024 року, %
Індекс промислової продукції, %	к	110,0	108,0	-2,0 в.п.
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн	к	100000,0	105000,0	105,0
Індекс сільськогосподарського виробництва, %	122,7	100,1	100,1	х
Продукція сільського господарства у всіх категоріях господарств у цінах 2021 року, всього, млн грн	54203,6	54300,8	54401,3	100,2
у т.ч. рослинництва	49365,8	49458,2	49553,8	100,2
тваринництва	4837,8	4842,6	4847,5	
Сальдо торговельного балансу, млн дол. США	-249,5	-250,0	-130,0	х
Обсяг експорту товарів – всього, млн дол. США	1797,9	1810,0	2000,0	110,5
Обсяг експорту послуг – всього, млн дол. США	к	900,0	920,0	102,2
Обсяг імпорту товарів – всього, млн дол. США	2351,2	2550,0	2600,0	102,0
Обсяг імпорту послуг – всього, млн дол. США	к	410,0	450,0	109,8
Обсяг прямих іноземних інвестицій – всього, млн дол. США	1431,0	1700,0	1734,0	102,0
Обсяг капітальних інвестицій за рахунок усіх джерел фінансування у фактичних цінах, млн грн	9618,7	12000,0	13000,0	108,3
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн грн	к	14800,0	15400,0	104,1
Введення в експлуатацію загальної площі житла за рахунок усіх джерел фінансування, тис. м ²	294,5	510,0	400,0	78,4
Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі (юридичних осіб), млн грн	к	90000,0	94000,0	104,4
Індекс споживчих цін, %	104,0	108,0	110,0	+2,0 в.п.
Середньомісячна заробітна плата працівників:				
номінальна, грн	к	15800	16300	103,2

к – дані не оприлюднюються через призупинення поширення статінформації у період дії воєнного стану

13. ПЕРЕЛІК ЧИННИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОГРАМ, РЕАЛІЗАЦІЯ ЯКИХ ЗДІЙСНЮВАЛАСЬ У 2024 РОЦІ

№ з/п	Назва програми	Строк дії програми	Відповідальний виконавець програми
1	Обласна програма розвитку освіти Одещини на 2022-2024 роки	2022-2024	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
2	Обласна комплексна програма реформування системи шкільного харчування в Одеській області на 2024-2027 роки	2024-2027	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
3	Обласна цільова Програма «Здоров'я Одещини на 2024-2026 роки»	2024-2026	Департамент охорони здоров'я обласної державної адміністрації
4	Обласна комплексна програма соціальної підтримки населення на 2024-2026 роки «Соціальний захист населення в Одеській області»	2024-2026	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
5	Комплексна програма запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми на 2024-2026 роки в Одеській області	2024-2026	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
6	Обласна комплексна програма реалізації регіональної політики щодо внутрішнього переміщення в Одеській області на 2023-2025 роки	2023-2025	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
7	Обласна комплексна програма реабілітації, інтеграції та соціального захисту Захисників та Захисниць України, членів сімей загиблих Одеської області на 2024-2025 роки	2024-2025	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
8	Обласна цільова соціальна програма «Молодь Одещини» на 2021-2025 роки	2021-2025	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
9	Обласна цільова комплексна програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021-2025 роки	2021-2025	Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації
10	Обласна комплексна програма «Культура Одещини – 2020-2024 роки»	2020-2024	Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації
11	Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя у Одеській області на 2023-2025 роки	2023-2025	Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини обласної державної адміністрації
12	Обласна комплексна програма розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області на 2022-2024 роки	2022-2024	Департамент фізичної культури, спорту і туризму обласної державної адміністрації
13	Комплексна регіональна програма забезпечення громадян житлом в Одеській області на 2024-2027 роки	2024-2027	Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
14	Програма забезпечення житлом в Одеській області внутрішньо переміщених осіб, учасників проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасників проведення операції об'єднаних сил (ООС) на 2020-2024 роки	2020-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації Одеське регіональне управління Державної

№ з/п	Назва програми	Строк дії програми	Відповідальний виконавець програми
			спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» Департамент соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації
15	Регіональна цільова програма сприяння розвитку громадянського суспільства в Одеській області на 2023-2026 роки	2023-2026	Департамент цифрового розвитку, інформаційної політики та кіберзахисту обласної державної адміністрації
16	Регіональна Програма розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2025 роки «Аграрна Одещина»	2019-2025	Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин обласної державної адміністрації
17	Регіональна цільова програма енергоефективності Одеської області на 2024-2027 роки	2024-2027	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
18	Регіональна програма з благоустрою населених пунктів Одеської області на 2020-2024 роки	2020-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
19	Програма газифікації Одеської області на 2010-2035 роки	2010-2035	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації ВАТ «Одесагаз»
20	Обласна Програма надання фінансової підтримки комунальним підприємствам (установам, організаціям) спільної власності територіальних громад Одеської області, які забезпечують діяльність обласної ради та обласної державної адміністрації, та діяльність яких спрямована на забезпечення соціально- економічного розвитку регіону, на 2020-2024 роки	2020-2024	Одеська обласна рада Департамент фінансів обласної державної адміністрації
21	Програма розвитку конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва в Одеській області на 2021-2024 роки	2021-2024	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
22	Регіональна програма «Питна вода Одещини» на 2021-2024 роки	2021-2024	Департамент систем життєзабезпечення та енергоефективності обласної державної адміністрації
23	Регіональна програма з підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім»	2021-2025	Одеський обласний фонд підтримки індивідуального житлового будівництва на селі
24	Регіональна програма «Ліси Одещини на 2021- 2025 роки»	2021-2025	Одеське обласне управління лісового та мисливського господарства
25	Програма підтримки місцевих органів виконавчої влади Одеської області з питань реалізації реформ та делегованих місцевим радам повноважень на 2021-2024 рік	2021-2024	Департамент фінансів обласної державної адміністрації

№ з/п	Назва програми	Строк дії програми	Відповідальний виконавець програми
26	Регіональна програма створення страхового фонду документації Одеської області на 2023-2027 роки	2023-2027	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами обласної державної адміністрації
27	Регіональна програма розвитку автомобільних доріг загального користування, вулиць і доріг комунальної власності Одеської області на 2024 рік	2024	Департамент капітального будівництва та дорожнього господарства обласної державної адміністрації Департамент фінансів обласної державної адміністрації
28	Обласна комплексна цільова програма «Безпечна Одещина» на 2022-2024 роки	2022-2024	Департамент фінансів обласної державної адміністрації
29	Регіональна програма цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки Одеської області на 2022-2025 роки	2022-2025	Департамент з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами обласної державної адміністрації
30	Регіональна комплексна програма з охорони довкілля на 2024-2028 роки	2024-2028	Департамент екології та природних ресурсів обласної державної адміністрації
31	Програма компенсації відсоткової ставки за іпотечними кредитами військовослужбовців Збройних Сил за контрактом, СБУ, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міноборони, Національної гвардії, Держприкордонслужби, осіб рядового і начальницького складу ДСНС, поліцейських в Одеській області на 2023-2024 роки	2023-2024	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
32	Програма стабілізації соціально-економічного стану Одеської області	2023-2024	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
33	Регіональна програма цифрової трансформації Одеської області на 2024-2026 роки	2024-2026	Департамент цифрового розвитку, інформаційної політики та кіберзахисту обласної державної адміністрації
34	Програма розвитку міжнародного співробітництва Одеської області на 2024-2027 роки	2024-2027	Департамент міжнародного співробітництва та протоколу обласної державної адміністрації
35	Програма зайнятості населення Одеської області на 2024-2025 роки	2024-2025	Департамент економічної політики та стратегічного планування обласної державної адміністрації
36	Програма розвитку галузі рибного господарства Одеської області на 2024-2030 роки	2024-2030	Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин обласної державної адміністрації
37	Програма розвитку земельних відносин та охорони земель 2024-2025 роки	2024-2025	Департамент аграрної політики, продовольства та земельних відносин обласної державної адміністрації